PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 299 (6277) | TRST, petek 17. decembra 1965

STRAHOVITO RAZDEJANJE V VZHODNEM PAKISTANU

Nad 20.000 mrtvih zaradi silovitega ciklona ki je divjal ob obali Bengalskega zaliva?

Na tisoče ljudi brez strehe - Nad 60 odstotkov pridelka uničenih - Ameriška vlada dala za prvo pomoč 25.000 dolarjev

KARAČI, 16. — Še nepopolni podatki, ki prihajajo iz Dake v Vzhodnem Pakistanu, kjer je v torek zajel obalna področja silovit ciklon, govorijo o zelo velikem številu človeških žrtev. Po zadnjih še nepotrjenih poročilih bi utegnilo znašati število žrtev 25.000.

Ciklon je zajel vzhodno obalo Bengalskega zaliva. Trajal je malo časa, toda bil je izredno silovit, ogromni valovi pa so zalili in uničili obsežna področja. Najbolj prizadeta področja so otoki Maiskali in Kutubdia. Med žrtvami je več tisoč ribičev, ki so jih veliki valovi pogoltnili. Med najbolj prizadetimi področji je tudi obalno mesto Cox'S Bazar, ki je oddaljeno 400 kilometrov od Dake. Guverner Vzhodnega Pakistana, ki si je včeraj ogledal iz letala prizadeto področje, je sporočil, da je veter, ki je pihal s hitrostjo tudi 200 kilometrov na uro, odnesel polovico kmečkih hiš okoli tega mesta. Veter je podrl tudi veliko število dreves. Za sedaj niso mogli še stopiti v stik z obalnimi otoki, kjer živijo milijoni ljudi, za katere ni znana usoda. Na tisoče čolnov je bilo uničenih. Mnogo tisoč ljudi je brez strehe. Računajo, da je ciklon uničil 60 odstotkov pridelka in pomoril na stotine glav živine. Podrobnosti pa še niso znane, ker so zveze s prizadetim področjem prekinjene. Oblasti so pripravile načrt za najnujnejšo pomoč.

Ameriški državni departma je sporočil, da je dal pakistanski vladi na razpolago 25.000 dolarjev za takojšnjo pomoč žrtvam ciklona. Predstavnik državnega departmaja je sporočil, da so ZDA pripravljene proučiti možnost nadaljnje pomoči Pakistanu, če bo potrebna.

Sovjetski korak pri japonski vladi zaradi Vietnama

TOKIO, 16. — Predstavnik japonskega zunanjega ministrstva je sporočil, da je sovjetska vlada večkrat posredovala pri japonski vladi in jo prosila, naj zastavi svoj vpliv pri ZDA v zvezi z Vietnamom. Poleti so sovjetski predstavniki stopili v stik z japonskimi predstavniki, spomladi pa so poslali japonski vladi spomenico v zvezi s tem. Sovjetska vlada je želela, naj bi Japonci pritiskali na ameriško vlado, da bi mirno rešila vietnamsko vprašanje. Predstavnik je dodal, da je japonska vlada odgovorila, da ima tudi Sovjetska zveza važen glas v vietnamskem vprašanju in bi prav tako lahko uporabila svoj vpliv.

Dalje je predstavnik izjavil, da Sovjetska zveza ni sporočila nobenega posebnega predloga. Dodal je, da je sovjetska vlada podprla štiri točke Hanoja, ki so za Američane nesprejemljive.

RELATIVNO ZATIŠJE V POLITIČNEM ŽIVLJENJU

Poročilo tajnika Vecchiettija v prvem kongresu PSIUP

Longo je ugotovil, da kongres razpravlja o istih vprašanjih kot komunisti

Sestanek izvršnega odbora PSI - Rezultat preiskave o okvari na «Raffaellu»

RIM, 16. — V isti dvorani v EUR, kjer je prišlo do razcepa v PSI in ustanovitve PSIUP, se je danes pričel prvi kongres nove socialistične stranke. Okoli petsto delegatov, kongres pa je začel delo ob 10.45, ko so za predsednika izvolili poslanca Luzzatta, ki je najprej pozdravil delegacije komunističnih strank številnih držav in med njimi tudi predstavnike jugoslovanske Zveze komunistov.

V uvodnem poročilu je tajnik stranke Vecchietti ugotovil, da kongres predstavlja zaupanje v delavski razred in socialistično bodočnost. V tej zvezi je navedel podatke o vpisanih članih in dejal, da je PSIUP na vseh zadnjih volitvah napredovala.

Dobršen del govora je nato posvetil zunanjepolitičnim vprašanjem in je najprej ugotovil, da se niso uresničili upi, da bo prišlo do mirnejšega razdobja, temveč je svet prav obratno ponovno v ozračju ravnotežja terorja. Propadel je ameriški poskus, da se politika hladne vojne zamenja s politiko koeksistence na osnovi ohranitve «statusa quo» dogovorjenega z Rusijo. Prišlo je do številnih kriz, v socialističnem svetu pa do sovjetsko-kitajskega spora. V trenutku, ko Američani grozijo, da bodo razširili vojno na Severni Vietnam, samo škoduje absurdne kitajske obtožbe, da se namerava SZ pogoditi z imperialisti. Prav obratno, potrebno bi bilo pomisliti na nujnost novih osnov internacionalizma ter borbe za mir.

Nato je Vecchietti govoril o sredobežnih silah v kapitalističnem svetu, ki ne prihajajo do izraza samo s francoskimi stališči do NATO, temveč so odraz gospodarske, politične in vojaške krize ter na sprotij. Kriza evropske gospodarske skupnosti je povzročila oriaški spor interesov in golizem predstavlja v tem okviru izbiro poti v notranjosti evropskega kapitalističnega sistema. V zvezi s težavami zapostalih držav je dejal, da so ZDA prevzele mesto, ki so ga nekdaj imele evropske kolonialne sile.

V takih okoliščinah je politika vlade levega centra enaka politiki centrističnih vlad in povsem podrejena ameriškim stališčem. Res je sicer, da se je z obiski Saragata in Mora skušala najti pot iz okvirov starega atlantizma, vendar ta potovanja ne morejo ustvariti nove politike, če se vse «pogrezne» v najbolj ortodoksne izjave o atlantski zvestobi. Edina rešitev je politika splošne razorožitve in je zato za PSIUP odločilna borba, da Italija istopi iz NATO.

Italijanski notranji položaj pa je «stagniral» in načrtovanje teži po «usmerjanju sredstev v skladu s kapitalističnimi načeli racionalnosti». Pri tem se skuša vključiti sindikat v sistem in ustvariti nova oblika korporativizma.

Morova vlada je izpolnila nalogo, da po dveh poteh okrepi sedanji kapitalistični sistem: 1. s posredovanjem s kapitalističnimi silami, kar opravlja desno krilo KD, in 2. s podporo delavskih mas, njih razbitjem, kar se izvaja s spremembo stališč PSI.

Združitev PSI in PSDI ne predstavlja nobene alternative za KD, temveč samo vključitev pomembnih delavskih množic v kapitalistični sistem. Nenni je «likvidiral marksistični koncept o delavskem razredu» in razvrednotil načelo o demokratični poti v socializem. Nennijev cil je moderna in učinkovita država, ki pa ni v nasprotju s politiko neokapitalizma, ki teži za racionalnostjo v gospodarstvu in državni upravi ter s tem za stabilnostjo sistema.

Obstoj PSIUP vidi Vecchietti zato predvsem v borbi proti socialdemokratizaciji PSI, pri čemer je pozitivno ocenil stališča Lombardija, Santija in Balzama. Negativno je ocenil komunistični predlog o ustanovitvi enotne delavske stranke, češ da se «za mizo ne more nič odločiti» V bistvu je predlagal namesto tega enotno politiko.

Zanimiv je bil zadnji del izvajanj, v katerih je ugotovil, da v PSIUP ni nevarnosti socialdemokratizacije, da pa so poskusi ekstremizma, proti katerim se je treba boriti.

Tajnik KPI Longo je v svojem pozdravu v «imenu delavske stranke drugi delavski stranki» ugotovil, da so vprašanja, o katerih je govoril Vecchietti, v bistvu povsem enaka onim, o katerih sedaj razpravljajo komunisti.

Tiskovni urad ministrstva za trgovinsko mornarico je sporočil izid uradne preiskave o vzrokih okvare na potniški ladji «Raffaello». Uradno poročilo pravi, da je do okvare prišlo zaradi nepazljivosti delavca, ki je odvijal termometer na cevi za vroče olje pod pritiskom in ni opazil, da odvija poleg termometra tudi vijak, ki je pritrjeval termometer na cev. Komisija je ugotovila, da na ladji ni bilo nobenih pomanjkljivosti in da je bila dobro zgrajena, kar potrjuje dejstvo, da je posadka lahko pogasila požar.

Uradno poročilo o zasedanju sveta ministrov atlantske zveze

Še dalje bodo iskali izboljšanje odnosov z Vzhodom - Sprejeli so nekatere vojaške ukrepe - Podpora Združenim narodom v zvezi s Ciprom

PARIZ, 16. — Danes se je v Parizu zaključilo zasedanje ministrov NATO z objavo uradnega poročila. Takoj po zadnji seji, na kateri so odobrili poročilo, je glavni tajnik Manlio Brosio govoril na tiskovni konferenci o delu zasedanja.

Uradno poročilo omenja, da so si ministri na svojem zasedanju izmenjali misli in proučili razne plati odnosov med Vzhodom in Zahodom ter da so člani NATO raztegnili stike in izmenjave s Sovjetsko zvezo in državami vzhodne Evrope ter da bodo še dalje iskali izboljšanje odnosov s temi državami.

Poročilo trdi, da Sovjetska zveza še nadalje ovira ureditev največjih vprašanj med Vzhodom in Zahodom in da je ta ureditev, ki bo morala ščititi interese vseh prizadetih, eden glavnih smotrov zavezništva. Dalje pravi poročilo, da so ministri ugotovili, da Sovjetska zveza še dalje posveča vedno večji del svojih gospodarskih in tehničnih virov vojaškim namenom, in da so ministri zaradi tega izrekli odločenost, da ohrani enotnost zavezništva in da skrbijo za skupno obrambo.

Ministri izrekajo obžalovanje, ker se ni napredovalo glede nemške združitve, in ugotavljajo, da «obtožbe proti Zahodni Nemčiji še bolj ovirajo tako rešitev». Pri tem ponavljajo, da je rešitev nemškega vprašanja mogoča samo na podlagi samoodločbe in da je zahodnonemška vlada edina svobodno in zakonito ustanovljena nemška vlada ter da ima pravico govoriti v imenu vsega nemškega ljudstva.

Glede Berlina pa ostaja zavezništvo pri svojih sklepih od 16. decembra 1958.

Ministri so govorili tudi o vprašanjih, ki ne spadajo v atlantski sektor, ter so ugotovili, da se je na nekaterih področjih sveta napetost zmanjšala. Toda v jugovzhodni Aziji se spopadi nadaljujejo. Glede Vietnama je ameriški državni tajnik poudaril, da so ZDA «odločene izpolniti svoje obveznosti», da pa so pri tem pripravljene začeti pogajanja za konec vojne. Obrazložil je stališče svoje vlade glede sporazumne rešitve. Britanski minister za obrambo je obrazložil britansko politiko v Rodeziji in se zahvalil zaradi podpore zavezniških vlad. Izjavil je, da je potrebno nadaljevati skupno akcijo držav članic. O teh vprašanjih se bodo nadaljevala posvetovanja in tudi o drugih vprašanjih, na katere so opozorili ministri in ki so posledica politike LR Kitajske. Ministri poudarjajo zanimanje svojih vlad za gospodarski in socialni napredek držav v razvoju.

Splošna in popolna razorožitev pod učinkovitim mednarodnim nadzorstvom je še vedno eden glavnih smotrov vlad držav članic. Izrekli so obžalovanje, ker se je na tej poti zelo malo naprevodalo. Poudarili so tudi, da jih skrbi nevarnost širjenja jedrskega orožja na raznih delih sveta. Vendar pa se strinjajo, da je potrebno še dalje iskati sredstva, da se prepreči ta nevarnost. Izrekli so zadovoljstvo nad sklepom, da se organizirajo periodični sestanki za proučevanje tehnične plati nadzorstva nad oborožitvijo in da se prouči nova možnost napredovanja glede razorožitve.

Ministri sprejemajo na znanje napredovanje pri proučevanju medsebojne povezanosti strategije in proučevanje potreb glede oboroženih sil in sredstev. Za leto 1966—1970 se pripravljajo načrti za te sile. To bo prva vrsta ukrepov, ki naj zagotovijo tesnejšo povezavo med vojaškimi potrebami NATO in programi sil posameznih držav. Ministri so odobrili tudi načelo o novem postopku, da se izboljša letno proučevanje obrambnih naporov držav članic. Ta postopek, na podlagi katerega bodo v petih zaporednih letih poročali vsako leto število vojaštva zavezništva in programe posameznih držav, ima namen povečati sposobnost zavezništva, da prilagodi svoje obrambne načrte razvoju vojaške tehnike in mednarodnim razmeram.

Ministri so dali nalogo stalnemu svetu, naj znova prouči temelje organizacije in financiranja premične sile zavezniškega poveljstva v Evropi. Glavni tajnik je podal začasno poročilo, ki so ga ministri odobrili. Odobrili so tudi resolucijo, ki poziva stalni svet, naj določi program pomoči za obrambo Grčiji in Turčiji za leto 1966, pri čemer naj sodeluje kolikor mogoče veliko število držav članic, ter naj skrbi, da se zadevne obveznosti izpolnijo v najkrajšem času. Poslušali so poročilo glavnega tajnika o «nadzorovanju» odnosov med Grčijo in Turčijo ter so odobrili zadevno akcijo glavnega tajnika. Ponovili so podporo naporom Združenih narodov, da se zmanjša napetost na Cipru ter so poudarili, da bodo prispevali k mirni rešitvi v smislu načel listine OZN. Svet ministrov je podpisal poziv glavnega tajnika, naj se obnovijo v konstruktivnem duhu pogajanja med Grčijo in Turčijo, ter je ob tej priložnosti poudaril važnost rešitve finančne krize in drugih težav Združenih narodov, ki so povezane z mirovnimi operacijami te organizacije. Ministri so odobrili poročilo odbora za nujne civilne načrte in so na vabilo belgijske vlade sklenili, da bo prihodnje zasedanje sveta ministrov konec maja ali začetek junija prihodnjega leta v Bruslju.

Glavni tajnik Manlio Brosio je na tiskovni konferenci izjavil, da je zadovoljen z izidom zasedanja. Sporočil je, da so sprejeli razne vojaške sklepe, ki pa jih ni moč objaviti. Dejal je, da se je med diskusijo pokazalo «spodbudno razumevanje».

Časnikarji so tajnika spraševali o «posebnem odboru», ki mora proučevati koordinacijo jedrskega oboroževanja v NATO. Brosio je izjavil, da niso glede tega sprejeli nobenega sklepa, ter da bo odbor nadaljeval delo in sporočil svoje predloge. Brosio je tudi sporočil, da so razpravljali o premični sili NATO, toda niso o tem nič sklenili. Postavljeni so bili predlogi raznih delegatov in svet ministrov jih bo proučil.

Kar se tiče poročila McNamare o Kitajski, je Brosio izjavil, da niso s tem v zvezi nič sklenili.

DANES

Po predvčerajšnjem vesoljskem sestanku je kabina «Gemini 6» včeraj ob 16.29 srečno pristala 630 milj južno od Bermudskih otokov. Pred, včerajšnjim sta obe kabini skupno preleteli druga ob drugi 100 tisoč milj, kar je trajalo 5 ur in 18 minut, pri čemer je «Gemini 7» krožila okrog «Gemini 6». Avstronavta prve kabine nista mogla fotografirati druge.

V Parizu se je zaključilo včeraj zasedanje ministrov atlantskega pakta z uradnim sporočilom, ki v prvih treh točkah omenja, da so člani NATO raztegnili stike in izmenjave s SZ in državami vzhodne Evrope, ter da bodo še dalje iskali izboljšanje teh odnosov. V nadaljnjih trinajstih točkah pa je med drugim rečeno: da SZ še dalje ovira ureditev največjih vprašanj med Vzhodom in Zahodom in posveča vedno večji del izdatkov vojaškim namenom, zato poudarjajo ministri nujnost enotnosti in skupne obrambe NATO; rešitev nemškega vprašanja je možna samo s samoodločbo in bonska vlada je «edina zakonita ter edina lahko govori v imenu vseh Nemcev»; v nekaterih področjih sveta se je napetost zmanjšala, o Vietnamu in Rodeziji pa se bodo posvetovanja nadaljevala; razorožitev je še vedno med glavnimi smotri držav NATO, ki jih skrbi «nevarno širjenje jedrskega orožja»; za potrebe oboroženih sil NATO za prihodnjih pet let se načrti pripravljajo; proučili bodo osnove «premične sile» v Evropi. Glede Kitajske pa niso sklenili ničesar.

Britanski vladni predsednik Wilson je v glavni skupščini OZN pozval včeraj vse, naj se trudijo, da se začnejo pogajanja o Vietnamu, afriške države pa «naj pustijo njemu nalogo, da stre upor v Rodeziji». Ko je govoril o jedrskem orožju, je poudaril «nujnost sožitja, kajti alternativa za koeksistenco je smrt za vse», dvogovor med Vzhodom in Zahodom pa je treba raztegniti na Kitajsko. Ko je govoril o afriških državah, so njihovi delegati — razen petih — zapustili dvorano. Medtem pa je tudi ZAR sklenila — poleg Gvineje, Malija, Tanzanije, Gane in Mavretanije — prekiniti diplomatske odnose z Anglijo zaradi Rodezije.

V uradnem sporočilu o Gromikovem obisku v ČSSR se poudarja miroljubno sožitje, obsoja pa se ameriški napad v Vietnamu in pripravljenost na večjo podporo Severnemu Vietnamu; obsoja se zahodnonemški revanšizem in militarizem ter nujnost ukrepov proti njima ter nujnost razorožitve in ukrepov za zmanjšanje mednarodne napetosti. Gromiko sam pa je na tiskovni konferenci med drugim glede Erhardovih izjav, da Bonn ne bo izdeloval jedrskega orožja, ker mu to prepoveduje pariška pogodba, izjavil, da je skrivanje za to pogodbo jalovo, kajti dostop Bonna do atomskega orožja obsojajo tudi mnoge zahodne države, tudi če bi se to zgodilo z ustanovitvijo večstranske sile.

Iz Pakistana poročajo, da je silovit ciklon povzročil baje okrog 25.000 človeških žrtev.

Lecanuet poziva svoje volivce naj ne volijo de Gaulla

PARIZ, 16 — Jean Lecanuet je davi pozval svoje volivce, naj v nedeljo ne volijo de Gaulla. Izjavil je med drugim: «Ostajam pri tem, kar sem večkrat izjavil: ne bom volil za generala de Gaulla in pozivam svoje volivce, naj ne glasujejo zanj. S tem stališčem se strinjajo vsi zagovorniki demokratičnega centra. Nobeden od njih ni priporočal glasovanja v korist de Gaulla. Eni se izrekajo za Mitterranda, ki se jim zdi kandidat republike, drugi pa raji oddajo prazno glasovnico. Jaz sem se obvezal, da bom spoštoval to svobodno presojo.»

Lecanuet je očital de Gaullu da hujska Nemčijo, naj bo «samosvoja» in ji daje zgled nacionalizma. Zlasti je ostro kritiziral de Gaullovo politiko glede evropske gospodarske skupnosti in NATO.

Danes sta govorila na volilnih zborovanjih tudi Pompidou in zunanji minister de Murville. Mitterrand pa je govoril nocoj po radiu in je ponovil, da bo v primeru izvolitve razpustil sedanjo skupščino in razpisal nove volitve. Imenoval bo upravno vlado, da pripravi volitve.

PO OSMIH DNEH RAZPRAVLJANJA V BEOGRADU

Včeraj je bilo zaključeno 12. zasedanje mešanega odbora

Ustanovili so komisijo strokovnjakov za šolstvo in študijsko skupino za kulturno izmenjavo - V krogih italijanske delegacije se omenja zlasti proučitev vprašanja strokovnih šol

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — V Beogradu se je danes pozno popoldne končalo 12. redno zasedanje mešanega jugoslovansko-italijanskega odbora za izvajanje posebnega statuta londonskega memoranduma, ki se je bilo pričelo 9. tm. dopoldne.

Mešani odbor je — kot se to ugotavlja v objavljenem sporočilu — predvsem proučil vprašanja s področja šolstva dveh etničnih skupin in ugotovil, da se svoj čas dogovorjeni program kulturne izmenjave «izvaja na zadovoljstvo zainteresiranih».

Razpravljalo se je tudi o poročilih, ki sta ju podala pedagoška svetovalca, katerima je bila, ko sta bila navzoča na sestankih, dana možnost, da poročata o svojem delu, opravljenem v preteklem in letošnjem šolskem letu predvsem v zvezi z dajanjem didaktične pomoči šolnikom in iskanju načina in oblik, ki bi prispevale k čim učinkovitejšemu pouku materinega jezika. V zvezi s tem se je mešani odbor sporazumel, da skupina strokovnjakov proučí «možnosti izboljšanja položaja šolstva».

Mešani odbor se je prav tako sporazumel glede potrebe «nadaljnjih pobud na področju kulturne izmenjave v korist etničnim skupinam in zaupal izdelavo zadevnega programa drugi študijski skupini».

Glede drugih vprašanj, ki izhajajo iz izvajanja posebnega statuta, je mešani odbor «z namenom, da zadovolji potrebe dveh etničnih skupin, vsestransko proučil posamezna vprašanja».

Razgovori, zaključuje sporočilo, «so potekali v ozračju stvarnega sodelovanja in potrdili, da tudi v vprašanjih, ki se tičejo dveh etničnih skupin, delata vladi v istem konstruktivnem duhu, ki označuje odnose med dvema državama».

12. zasedanje je dalo torej dva konkretna rezultata: formirani sta bili dve komisiji, ena strokovnjakov, ki bo proučila možnosti izboljšanja položaja šolstva, in druga študijska skupina, ki bo izdelala program kulturne izmenjave v korist etničnih skupin.

Če protestna izjava Sindikata slovenske šole in stavka v Trstu, ki je bila za italijansko delegacijo na zasedanju nepričakovano in neprijetno presenečenje, ni bila neposreden povod za formiranje posebne komisije strokovnjakov, ki bo proučila možnosti izboljšanja položaja šolstva, se zdi gotovo, da bodo vprašanja, ki so prisilila slovenske šolnike na stavko, glavna vprašanja, s katerimi se bo morala ukvarjati skupina strokovnjakov. Skrajni čas je, da se prične v celoti izvajati zakon o slovenskem šolstvu in da se uredi položaj slovenskih šolnikov in na ta način izpolni obljuba, ki jo je italijanska delegacija dala pred šestimi leti na 4. zasedanju mešanega odbora v februarju leta 1959 v Beogradu Pričakuje se tudi, da se bodo poleg tega pristojni uradni italijanski činitelji neposredno zainteresirali za vprašanja, ki so bila obravnavana na občnem zboru Sindikata slovenske šole v Trstu.

Razen izčrpne razprave o šolstvu in kulturni izmenjavi je odbor obravnaval vsa ostala vprašanja, ki izhajajo iz neizpolnjenih obveznosti spomenice o soglasju s strani Italije. Med razpravo o teh vprašanjih je italijanska delegacija dala zagotovilo, da je italijanska vlada že pripravila nekatere zakonske osnutke, ki bodo pomenili nadaljnji korak v uresničenju enakopravnosti slovenske manjšine v Italiji, med njimi tudi osnutek zakona, ki bo zajamčil pravilno pisanje slovenskih imen in priimkov.

Dvanajsto zasedanje mešanega odbora je važno ne toliko po konkretnih rezultatih, ki so razvidni iz skupnega sporočila, kolikor po tem, da je razprava zajela celotno problematiko etničnih skupin in kakšenkrat prehajala celo na vprašanja, ki niso neposredno vezana z manjšinsko problematiko. Ta način obravnavanja sta sprejeli obe delegaciji vsekakor s privolitvijo odgovornih vladnih činiteljev.

B. B.

BEOGRAD, 16. (ANSA) — V krogih italijanske delegacije mešanega odbora se poudarja, da označuje 12. zasedanje napor mešanega odbora, da poišče konkretne rešitve za vprašanja, ki so v zvezi z izvajanjem posebnega statuta, priloženega spomenici o soglasju, tako da bi se tudi na položaj dveh etničnih skupin odražala dobra razpoloženost, ki sta jo italijanska in jugoslovanska vlada slovesno poudarili ob nedavnem obisku predsednika vlade Alda Mora v Beogradu.

Poudarja se, da je treba v tem okviru presojati imenovanje študijske skupine z nalogo, da v kratkem časovnem razdobju predloži predsednikoma mešanega odbora konkretne predloge za zboljšanje organizacije šolstva, za zadovoljitev potreb obeh skupin, da razpolagata s strokovnimi šolami, kakor tudi, da se izvrši preselitev tistih šol, ki bi jo zahtevale dejanske potrebe območij, kjer so učenci številnejši. V tem okviru je treba prav tako presojati nalogo, ki je bila zaupana strokovnjakom mešanega odbora, da pripravijo konkretne predloge in pravilnike, na podlagi katerih se bo izvajalo zboljšanje kulturnih izmenjav kot na primer izmenjave filmov, zanimivih razstav ter knjig, predavanj itd. Vsa vprašanja v zvezi z izvajanjem posebnega statuta so poglobili in nič ni bilo zanemarjeno pri iskanju zadovoljitve kolikor je mogoče potreb etničnih skupin in njihovega nadaljnjega razvoja.

PO USPEŠNEM SREČANJU V VESOLJU

«Gemini 6» se je srečno vrnila na Zemljo Morda se bo danes vrnila tudi «Gemini 7»

Schirra in Stafford sta pristala z večjo natančnostjo kakor prejšnji astronavti - Pri «Gemini 7» so se pokvarile stranske rakete in tudi baterije za električno energijo

CAPE KENNEDY, 16. — Po včerajšnjem vesoljskem sestanku se je kabina «Gemini 6» danes srečno vrnila na Zemljo. Pristala je ob 16.29 približno 630 milj južno od Bermudskih otokov. Letalonosilka «Wasp» je bila tedaj oddaljena od omenjenega kraja 19 kilometrov. Ob 16.38 so nad kabino že leteli helikopterji in potapljači so kmalu nato pritrdili na kabino poseben pas, da se ne bi potopila. Vso operacijo so neposredno oddajali po televiziji, ker je bila na ladji nameščena televizijska kamera.

Schirra in Stafford sta ostala v kabini, dokler je niso dvignili na ladjo «Wasp». To se je zgodilo ob 17.36 in tedaj sta astronavta zapustila kabino ter slekla vesoljski skafander Takoj nato so ju pregledali zdravniki. Ugotavlja se, da sta Schirra in Stafford pristala na določenem področju z natančnostjo, ki je do sedaj niso dosegli ameriški astronavti.

Po včerajšnjem srečanju v vesolju sta se kabini «Gemini» oddaljili za 48 kilometrov druga od druge in piloti so počivali. Vesoljski ladji sta skupno preleteli drugo ob drugi 100 tisoč milj, in to je trajalo 5 ur in 18 minut. NASA je sporočila, da je kabini «Gemini 7» uspelo krožiti okoli druge kabine, ni pa znano, ali je to uspelo kabini «Gemini 6». Štirje astronavti so bili tako razburjeni zaradi uspeha, da sploh niso mogli spati ter so se še dalje pogovarjali.

Ko je kabina «Gemini 6» letela nad Tihim oceanom, so avtomatično prižgali zaviralne rakete, in to je bil začetek vračanja na Zemljo. Kakor je sporočil ravnatelj NASA, nista mogla astronavta v «Gemini 7» fotografirati kabine «Gemini 6», ko je prižgala rakete, ker so se pokvarile stranske rakete, ki bi omogočile kabini, da se v ta namen primerno obrne proti drugi kabini. NASA je sporočila, da je včerajšnja najmanjša razdalja, ki je ločila kabini, znašala meter in 80 centimetrov in da je v nekaterih trenutkih bila morda ta razdalja še manjša ter je znašala poldrugi meter ali 20 centimetrov. Razdalja med obema kabinama je 20 ur in 22 minut bila manjša kakor 100 kilometrov.

Zaradi okvare, ki je nastala pri stranskih raketah na kabini «Gemini 7», so začeli v Houstonu razmišljati o možnosti, da se kabina vrne iz vesolja že jutri namesto v soboto, posebno še, ker so nastale težave tudi pri dveh baterijah, ki proizvajata električno energijo.

«Gemini 7» je včeraj spustila v vesolje tudi curek vode, ki se je takoj spremenila v majhen kos ledu. Ravnatelj nadzorstvenega centra v Houstonu Kranz je sporočil, da ne gre za noben predviden poskus, temveč, da se je v nekem trenutku v skafandrih Bormana in Lovella nabrala voda, zaradi česar se je temperatura znatno zmanjšala. Tedaj so jima ukazali, naj se obrneta v vesolje in skušata izprazniti vodo. To sta kozmonavta storila in zagnala približno štiri kilograme vode v vesolje, ki se je spremenila v led. Med pogovorom je Schirra rekel Bormanu, da vidi leteti za kabino ledeno kroglo.

V Cape Kennedy so davi izstrelili sončni satelit «Pioneer A», na katerem je 15 kilogramov aparatov. Satelit bo proučeval pojave v medplanetnem prostoru. Računajo, da bi moral satelit leteti vsakih šest mesecev 123 milijonov kilometrov od Sonca.

Gromiko zaključil obisk v Pragi

PRAGA, 16. — Danes se je zaključil Gromikov uraden obisk v ČSSR. Kratko uradno sporočilo pravi, da sta Gromiko in Vaclav davi govorila o glavnih mednarodnih vprašanjih ter o nadaljnjem razvoju odnosov med obema državama. Ministra sta ugotovila, da sovjetska in češkoslovaška vlada nadaljujeta politiko enotnosti socialističnih držav in stalno razvijata načela miroljubnega sožitja med državami z različnim socialnim režimom. Obsoja se nato ameriški napad v Vietnamu ter se izreka pripravljenost še večje podpore Severnemu Vietnamu. Dalje se obsoja zahodnonemški revanšizem in militarizem in se poudarja nujnost ukrepov proti tej politiki.

Ministra poudarjata tudi važnost borbe za splošno in popolno razorožitev in nujnost ukrepov za zmanjšanje mednarodne napetosti. S tem v zvezi se pripisuje velika važnost sovjetskemu predlogu za sklenitev sporazuma proti širjenju jedrskega orožja in se poudarja nedopustnost vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Na koncu je rečeno, da se SZ in ČSSR trudita, da se okrepi solidarnost in sodelovanje neodvisnih in razvijajočih se držav.

Gromiko je imel v Pragi tiskovno konferenco, na kateri je poudaril da morajo Američani ustaviti svoj napad v Vietnamu in umakniti svoje čete. To je edina mogoča pot za sporazum. Sovjetska zveza bo še dalje pomagala Severnemu Vietnamu, da se brani pred napadom.

Zatem je Gromiko izjavil, da Sovjetska zveza zelo ceni obstoj Združenih narodov in zato želi njih okrepitev. Dodal je, da so v zadnjem času skušale zlasti zahodne države spodkopati učinkovitost OZN z omejevanjem pravic nekaterih odborov in varnostnega sveta. Poudaril je, da bi bilo zelo nevarno omejiti učinkovitost varnostnega sveta, in tudi poskusi za spremembo listine OZN pomenijo veliko nevarnost. Uničiti OZN ne pomeni, da bi mogli ustvariti boljšo organizacijo Zato je treba okrepiti OZN in ne ustvarjati novo organizacijo.

Glede jedrskega orožja je Gromiko izjavil, da se sovjetski vladi ne zdi težko najti način za sporazum proti širjenju tega orožja Potrebna pa je dobra volja vseh. Dejal je, da bi se lahko sestali v Združenih narodih ali drugje v večjem ali manjšem številu. Dejal je tudi, da sovjetska vlada ni zadovoljna z dejavnostjo odbora osemnajstorice v Ženevi, ker do sedaj niso rešili še nobenega problema.

Zatem je Gromiko izjavil, da je za sovjetsko vlado načrt Rapackega podlaga za rešitev vprašanja evropske varnosti.

PRED SESTANKOM Z JOHNSONOM

Govor Harolda Wilsona v glavni skupščini OZN

NEW YORK, 16. — Predsednik britanske vlade Harold Wilson je prišel danes z letalom v New York, ob 17. uri po srednjevropskem času pa je govoril v glavni skupščini OZN. Pozneje je odpotoval v Washington na sestanek s predsednikom Johnsonom. V nedeljo bo odšel v Ottawo, kjer se bo sestal s Pearsonom.

V glavni skupščini je Wilson pozval vse države članice OZN, naj se trudijo, da se začnejo pogajanja o Vietnamu. Glede Rodezije je izjavil, da gre za «svetovno» vprašanje ter da se bo britanska vlada še dalje trudila, da se v Rodeziji povrne «ustavna zakonitost». Pozval je afriške države, naj pustijo Veliki Britaniji nalogo da stre upor. Wilson sploh ni omenil možnosti prepovedi izvoza petroleja v Rodezijo.

Dalje je izjavil, da rodezijskega vprašanja ni moč rešiti s silo, in je pozval druge države, naj brezpogojno podpirajo gospodarske in finančne sankcije, ki jih je začela Velika Britanija, da se rodezijskemu režimu odvzamejo «sredstva upora».

Nato je Wilson govoril o prizadevanjih, da se prepreči širjenje jedrskega orožja. Dejal je, da bi utegnil svet prihodnje leto priti do kraja, kjer pot nazaj ni več mogoča, če ne bo sklenjena učinkovita pogodba proti širjenju jedrskega orožja. Dodal je, da pripravljenost na pogajanja boljša odnose med Vzhodom in Zahodom, ter je nadaljeval: «Ne strinjamo se o nekaterih točkah, toda strinjamo se o nujnosti sožitja, kajti alternativa za koeksistenco je smrt za vse.» Toda dvogovor med Zahodom in vzhodno Evropo ne zadostuje, če se ne raztegne na Kitajsko, bodisi v okviru OZN ali pa v okviru pogajanj za razorožitev ali pa po izboljšanih diplomatskih poteh.

Wilson je poudaril zatem aktivno vlogo Združenih narodov za ohranitev miru in je dejal, da se skupna akcija ne sme omejiti na akademsko obravnavanje problemov.

Ko je Wilson začel govoriti, so delegacije afriških držav in Sirije zapustile dvorano z izjemo delegacij Srednjeafriške republike, Liberije, Toga, Slonokoščene obale in Dahoneja. Kamerunska delegacija je pustila v dvorani samo enega predstavnika.

Danes so prekinile diplomatske odnose z Veliko Britanijo v skladu s sklepi OAE tudi Gana, Mavretanija in ZAR.

Do sedaj so odnose prekinile: Gvineja, Mali, Tanzanija, Gana, Mavretanija in ZAR.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 8,6, najnižja 5,6, ob 19. uri 7; zračni tlak 1019,4 stanoviten, vlaga 84 odst., nebo 10 desetin pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 12,5 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 17. decembra
Lazar
Sonce vzide ob 7,41 in zatone ob 16,22. Dolžina dneva 8 41. Luna vzide ob 1,36 in zatone ob 13,25
Jutri, SOBOTA, 18. decembra
Radko

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Pričetek razprave o posameznih členih proračuna za leto 1966

Odgovori poročevalca Metusa, odbornikov Comellija in Tripanija ter predsednika Berzantija diskutantom - Kočljivo vprašanje izdatkov na podlagi zakona št. 23

Včeraj je začel deželni svet razpravljati o posameznih členih proračunskega zakona ter o spreminjevalnih predlogih, ki so jih dale razne skupine. Pred tem pa so poročevalec Metus, odbornik za kmetijstvo Comelli, odbornik za finance Tripani in predsednik dr. Berzanti odgovorili 38 svetovalcem, ki so spregovorili v splošni razpravi. Najdaljši je bil odgovor poročevalca Metusa, saj je trajal skoraj poldrugo uro.

Svetovalec Metus (KD) se je najprej zahvalil vsem svetovalcem, ki so spregovorili v razpravi, da bi s tem nakazali pravo pot, ki jo je treba ubrati v interesu prebivalstva vse dežele. Nato je dejal, da se lahko opozicija glede stališč, ki jih je zavzela v razpravi, deli na dve skupini. Na eni strani so liberalci in komunisti, ki nasprotujejo proračunu zaradi njegove gospodarske in politične vsebine; na drugi strani pa misovci, ki se v svoji opoziciji opirajo na pretežno politične razloge. Zatem je zavrnil očitek levice, da zagovarja večina konservativna stališča ter da je zato brez vsakega zakona in politične pobude. Medtem pa liberalci obtožujejo sedanjo večino, da je filokomunistična, samo zato ker predlaga, da se ji priključi tudi PSI.

Zatem je Metus dejal, da bo večina v celoti izvajala deželni statut ter da opozicija ni nakazala nobene stvarne alternative pri zasnovi proračuna. Po njegovem mnenju predstavlja proračun nasprotno instrument za gospodarski, socialni in kulturni razvoj dežele. Poročevalec je nato omenil številne zakone, ki jih je sprejel deželni svet. Rekel je nadalje, da ni res, da ni proračun povezan z gospodarsko in socialno stvarnostjo v deželi.

Metus je zatem poudaril, da je treba odločno braniti deželno avtonomijo. Končno je omenil tudi slovensko manjšino, ko je dejal, da se bodo njena vprašanja ugodno reševala na podlagi zagotovil, ki jih je v deželnem svetu že večkrat ponovil predsednik deželnega odbora Berzanti.

Odbornik za kmetijstvo je spregovoril predvsem o ustanovi za razvoj kmetijstva, ki jo zahtevajo socialisti.

Odbornik za finance Tripani je poudaril predvsem težkoče, ki so jih morali premoditi, ko je bilo treba pripraviti v enem samem letu kar tri proračune, to je za leta 1964, 1965 in 1966. Tripani je zatem dejal, da bo imel odbor vedno demokratičen odnos do vseh skupin v deželnem svetu, nato pa je rekel, da je treba razlikovati med nalogami, ki pripadajo odboru kot izvršnemu in svetu kot zakonodajnemu organu. Zanikal je tudi trditve, da so postavke, ki so v proračunu, pravzaprav obvezne in določene že vnaprej. Po teh trditvah naj bi se torej razprava sukala le o tako imenovanem globalnem skladu 8 milijard lir. Rekel je, da toge obveznosti, ki izvirajo iz zakonov, kateri določajo obvezne izdatke za več let, znašajo v denarju le dobro poldrugo milijardo lir. Drugi izdatki, vpisani v proračun na podlagi že odobrenih zakonov, pa puščajo odprte možnosti, da se vsako leto menjajo na podlagi stvarnih potreb določenega področja ter so zato elastični. Kar se tiče zahteve, da bi morali zvišati izdatke v socialne namene, je treba upoštevati, da se morajo okrepiti spodbude na gospodarskem, to je proizvodnem področju, kar bo imelo za posledico izboljšanje gospodarskega položaja. Odbor pa kljub temu ni zanemaril socialnih potreb.

Zatem je Tripani poudaril, da se tudi deželni odbor zaveda, da je treba čimbolj spoštovati finančno avtonomijo krajevnih uprav ter je v tem pogledu sprejel tudi več ukrepov.

Zadnji je spregovoril predsednik deželnega odbora dr. Berzanti. Zagotovil je, da ne bo dežela naložila nobenega novega davka, da bi s tem zvišala svoje dohodke, niti ne bo najela posojil. Zavrnil je očitek o togosti proračuna ter rekel, da se izdatki določajo sproti s proračunskimi zakoni. S časom bo seveda postal proračun manj gibčen, toda to je nekaj skupnega proračunom vseh ustanov.

Zatem je dr. Berzanti odločno poudaril, da je zakon o prispevkih za ustanovne namene, to je znani zakon št. 23, koristen ter je zato treba določiti v vsen proračunih postavke za njegovo uresničenje. Ravno te postavke pa je opozicija odločno kritizirala. Na podlagi teh postavk lahko odbor konkretno poseže vmes s pomočjo v korist podpornih, kulturnih, razvedrilnih in drugih dejavnosti. Ko še ni bilo tega zakona, ni mogel odbor ničesar storiti niti v korist poplavljencem. Berzanti je odločno poudaril, da se odbor ne bo nikoli odrekel izvajanju tega zakona. Zatem je dejal, da je dežela sprejela mnogo zakonov za spodbujanje številnih panog gospodarske dejavnosti. Milijarde, določene v ta namen, niso maćje solze.

Dr. Berzanti je zatem orisal položaj v zvezi z možnostjo, da se ustanovijo v Vidmu nekatere fakultete oziroma instituti. Zatem je zavrnil razne zaplotniške težnje ter rekel, da je treba predvsem misliti na interese dežele kot celote. Zaključil je z ugotovitvijo, da bo treba še mnogo truda, da prodre med vse prebivalstvo deželna zavest. Pri tem bi pač lahko parafrazirali neki znani rek s stavkom: «Deželo smo napravili, sedaj je treba napraviti še deželane.»

Zatem se je pričela razprava o posameznih členih. Prvi in drugi člen sta šla gladko skozi, pri tretjem pa se je zataknilo. Komunisti in liberalci so namreč predložili enaka spreminjevalna predloga k 3. členu, ki pooblašča deželo, da poravna izdatke za ustanovne namene, to je na podlagi omenjenega zakona št. 23 v višini 2730 milijonov lir. V svojih popravkih predlagajo, naj se ta vsota prenese na globalni sklad, ki bi se na ta način zvišal na 10.160 milijonov lir. Opozicija nasprotuje tem postavkam, ker lahko odloča o njih odbor na svojo pest, in se zato boji, da bi jih ne uporabil v strankarske namene, saj pravi omenjeni zakon, da lahko podpre tudi tisk, razne založbe itd. V razpravi o teh popravkih so spregovorili Bergomas in Bacicchi (KPI), Trauner in Morpurgo (PLI) ter Wondrich (MSI) za opozicijo in Ginaldi (KD) za večino. Zatem so oddali svoj glas za popravek svetovalci KPI, PLI in MSI, socialisti so se vzdržali, večina pa je glasovala proti. Zato je bil popravek zavrnjen. Danes se bo razprava o posameznih členih proračunskega zakona nadaljevala.

Enotni odbor odporniških združenj ANPPIA, ANPI, FIAP in deportirancev, priredi v

NEDELJO, 19. t.m. OB 15. URI NA STRELIŠČU NA OPČINAH

slovesno komemoracijo

Pinka Tomažiča, Vika Bobka, Ivana Ivančiča, Simona Kosa in Ivana Vadnjala, ki so padli pod fašistično kroglo 15. decembra 1941.

Njihov spomin bodo počastili predstavniki odporniških združenj: Dušan Hreščak, Paolo Sema in Elio Guagnini.

Danes sestanek razlaščencev v Dolini

V torek so se, kot je bilo napovedano, sestali na sedežu SGZ predstavniki konzorcija razlaščencev in odbora za pomoč razlaščencem s predstavniki družbe za naftovod SIOT. Ker so pogajanja v teku, pozivata organizacija vse prizadete, naj počakajo, da se ta zaključijo. Skupni sestanek vseh prizadetih sklicujeta konzorcij in odbor za pomoč razlaščencem danes 17. t. m. ob 20. uri v starem županstvu v Dolini.

PRED SESTANKOM ZA IZVAJANJE SPORAZUMA V KOPRU

Stvarni predlogi za sodelovanje na industrijsko-tehničnem področju

Z jugoslovanske strani nudita italijanskim partnerjem predloge za sodelovanje podjetij «Lama» iz Dekanov in cementarna «14. september» iz Anhovega

Te dni se bosta v Kopru sestala načelnika obeh povezovalnih uradov za izvajanje industrijsko-tehničnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo Tamaro in Čotar, da pripravita vse potrebno za širši sestanek pripadnikov obeh organizacij, najavljen za prihodnji januar.

Sestanek dveh načelnikov bo prvi tesnejši stik med obema strankama po ustanovnem srečanju mešanega odbora za industrijsko-tehnično sodelovanje, ki je bilo na tržaški trgovinski zbornici 9. novembra letos. Na napovedanem sestanku bosta strokovnjaka med drugim sestavila spisek konkretnih predlogov za sodelovanje med podjetji s tostran in onstran meje, kakor sta jih prejela od prizadetih organizacij. Na januarski seji bo širši mešani odbor sklenil, kateri predlogi so vredni, zaradi svoje konkretnosti in možnosti realizacije, da se o njih razpravlja in sklepa še na republiški ravni.

Tehnično sodelovanje med italijanskimi in jugoslovanskimi srednjimi in malimi industrijskimi podjetji se na določenih področjih izvaja že dlje časa, v nekaterih primerih celo deset ali še več let. Po znanih olajšavah, ki sta jih za nadaljnji razvoj te dejavnosti dali na razpolago vladi obeh sosednih republik in med katerimi je na prvem mestu izposojevalni sklad 25 milijonov dolarjev, pa so se možnosti in prilike za ustvarjanje novih oblik sodelovanja še znatno razširile.

Med najbolj otipljivimi predlogi, o katerih bo govora na prihodnjih sestankih, naj omenimo nekaj primerov sodelovanja, ki ga v tej zvezi ponujata italijanskim partnerjem dve tovarni iz neposrednega tržaškega zaledja, in sicer tovarna Lama v Dekanih pri Kopru in pa cementarna «14. september» v Anhovem ob Soči.

Tovarna v Dekanih bi rada navezala proizvajalne stike z italijanskim partnerjem, ki bi bil opremljen za proizvodnjo kovinskega okovja za pohištveno industrijo. V Lami proizvajajo zdaj predvsem razne ključavnice in žabice, jugoslovansko tržišče pa potrebuje čedalje več raznih kovinskih izdelkov za pohištveno in druge industrijske veje. Tudi Italija ima močno razvito pohištveno industrijo, zato bi taka skupna proizvodnja lahko pomenila veliko gospodarsko pridobitev za obe prizadeti stranki, poleg tega pa ne gre zanemarjati možnosti, da bi skupna proizvodnja znala s časom najti pot tudi na druga tržišča.

Tovarna cementa in salonita v Anhovem bi rada vpeljala z ustreznim partnerjem na italijanski strani skupno proizvodnjo dveh različnih izdelkov, in sicer tako imenovanih sendvič-plošč iz salonita in pa neke prečiščevalne naprave za industrijske in pitne vode. Sendvič plošče so izolacijske plošče, ki sestoje iz različno debelih folij raznih smol odnosno emulzij, in ki so na obeh straneh prevlečene s plastjo posebnega cementa, ki lahko doseže do 4 mm debeline, pri tem pa imajo izolacijsko sposobnost, ki ustreza 40 cm debeli klasični steni. Sendvič plošče se zato s pridom uporabljajo na vseh področjih gradbeništva ter se za takšen artikel odpirajo široke možnosti plasmaja tako na italijanskem in jugoslovanskem, kakor tudi in morda še bolj na drugih tržiščih.

Drugi proizvod, ki bi ga obsoški obrat rad proizvajal v sodelovanju z italijanskim partnerjem, pa je čistilna naprava za industrijske in pitne vode, ki sestoji iz vrste poroznih cevi in ustreznega kovinskega ogrodja. Nekaj takih naprav so pred časom inštalirali v jeseniški železarni, strokovnjaki pa zagotavljajo, da so se v vsakem pogledu obnesle. Tovarna v Anhovem nudi zdaj italijanskim tovarnarjem sodelovanje take oblike, da bi italijanski partner izdeloval in montiral kovinski del, sama pa bi dobavljala potrebne porozne cevi za prečiščevanje tekočin in odpadnih voda.

Poleg navedenih se na obeh straneh meje zbirajo še drugi predlogi za razne oblike in stopnje sodelovanja med malimi in srednjimi industrijskimi podjetji s prizadetih področij. V zadnjem času pa so začeli navezovati stike z jugoslovanskimi podjetji predvsem tovarnarji iz notranjosti Italije, medtem ko si nove pobude le počasi utirajo pot na področju dežele Furlanije Julijske krajine. Kaže, da je treba na našem področju premagovati določeno operativno apatijo, in da trgovinska zbornica in povezovalni urad za izvajanje novega sporazuma ne bosta zmogla sama te naloge. Razne stanovske organizacije, med njimi tudi slovensko Gospodarsko združenje, pa bi lahko odločilno vplivale na potek dogodkov v tem okviru. Zveza tržaških industrijcev ima seveda v tem pogledu največ šans za uspeh, tudi v slovenski stanovski organizaciji pa je gotovo včlanjenih nekaj srednjih ali vsaj malih industrijcev, ali vsaj podjetnikov z mehaničnimi delavnicami, ki bi lahko stopile v tehnično sodelovanje s katerim izmed zainteresiranih podjetij na jugoslovanski strani.

V stanovanju je padla

V svojem stanovanju se je sinoči ponesrečila 82-letna gospodinja Gisella Franco por. Poschek iz Ul. dei Porta 84. Nerodno je padla in si pri tem verjetno zlomila desno stegnenico. Z rešilnim avtom so jo odpeljali v bolnišnico ter jo pridržali na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja v treh mesecih.

Požar zaradi pregretja pečice

Včeraj popoldne okrog 18.30 so gasilci odhiteli v neko stanovanje v Ul. dell'Eremo 175-5, kjer je zaradi pregretja pečice nastal požar. Ogenj se je hitro razširil v prostoru in zajel pritikline in stene. Gasilci so se morali nekaj časa truditi, da so požar, ki je povzročil približno 400 tisoč lir škode, pogasili.

Neroden padec priletne upokojenke

Na nevrokirurški oddelek bolnišnice so včeraj popoldne nujno sprejeli 85-letno upokojenko Luigio Ferluga iz Ul. Cisternone 49, ki je 13. t. m. nerodno padla v kuhinji svojega stanovanja. Pri nerodnem padcu se je Ferlugova pobila po glavi ter se ranila po desni strani čela. Zdravniki so si pridržali prognozo. Ponesrečenko so v bolnišnico prepeljali z rešilnim avtom.

V avto je trčil

Žrtev prometne nesreče je postal sinoči 20-letni mesar Boris Senica iz Ul. Monteverdi 2. Ko se je na motornem kolesu peljal po Ul. Molino a Vento proti Reški cesti, je na vogalu Ul. Marenzi trčil v fiat 1100 TS 63975, ki ga je nasproti privozil 27-letni Romildo Iuraga iz Ul. Gianelli 16. Iuraga je tedaj začel zavijati na levo. Trčenje je bilo neizbežno in Senica se je prevrnil z motornega kolesa ter se pobil in ranil po kolenih in levi rami. Z rešilnim avtom so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico ter ga sprejeli na ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti dva tedna.

Pri pripravljanju kave ga je zadela kap

Ko je včeraj zjutraj okrog 6.30 vstal s postelje, se je 60-letni mehanik Giovanni Vesnaver, ki stanuje pri družini Coslovich na Lonjerski cesti 176-6, podal v kuhinjo, da bi pripravil kavo. Komaj je vzel posodo pa se je počutil slabo in se nezavesten zgrudil na tla. Lastniki stanovanja so slišali zamolkel udarec padca in hitro pogledali, kaj se je pripetilo. Poklicali so rešilni avto RK, toda ko so prispeli bolničarji, za nesrečnega Visnaverja ni bilo več pomoči, zadela ga je srčna kap. Prihiteli so nato agenti letečega oddelka kvesture, ki so po opravljenih formalnostih izdali dovoljenje za prenos trupla v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sorodnikom.

Pri neprevidnem prečkanju vespist podrl žensko

Neprevidnost pri prečkanju ceste je bila včeraj zjutraj usodna za 53-letno Marcello Cristan por. Giurissevich iz Domus Civice 11. Okrog 10. ure je ženska v bližini stavbe št. 64 izven zebrastega prehoda prečkala Istrsko ulico. Prav tedaj je v smeri proti Trgu Valmaura z vespo TS 28451 privozil 44-letni občinski sel Marino Kovačič iz Ul. Belli 2. Vespist je opazil neprevidno žensko in je tudi skušal ustaviti vespo, toda manever mu ni popolnoma uspel in trčenje je bilo neizbežno. Zaradi sunka je Cristanova padla, z vespe pa se je prevrnil tudi Kovačič. Oba ponesrečenca so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico ter ju sprejeli na nevrokirurški oddelek Cristanova in Kovačič se bosta morala zdraviti vsak po en teden. Prva se je pri nesreči ranila in pobila po desni strani čela in nad desnim očesom, vespist pa se je pobil po levi strani čela in na dlevim očesom.

V DVORANI LJUDSKEGA DOMA V UL. MADONNINA

Prvi dan 3. kongresa tržaške KPI s političnim poročilom tajnika Seme

Pozdravne besede predstavnika ZKJ iz Kopra, Pittonija za PSI in predstavnika PSIUP - Semove izjave o stališču KPI do slovenskih vprašanj

Sinoči ob 18. uri se je začel v dvorani v Ul. Madonnina 3. kongres tržaške avtonomne federacije KPI, ki zaključuje predkongresno dejavnost vseh organizacij komunistične partije pred vsedržavnim kongresom stranke, ki bo v Rimu od 25. do 30. januarja prihodnjega leta.

Kronika poteka kongresa včerajšnjega dne je, kot običajno zelo preprosta. Potem ko so prejšnji organi stranke podali ostavko na svoje položaje, so delegati soglasno izvolili predsedstvo kongresa ter razne komisije.

Prvega dela kongresa so se udeležili predstavnika SKGZ Boris Race in Bogo Samsa, močno predstavništvo tržaške federacije PSI, ki jo je sestavljali pokrajinski tajnik Pittoni, Branko Pahor in drugi ter predstavnik PSIUP. Poseben poudarek je dala kongresu tudi prisotnost tajnika koprskega občinskega komiteja ZKJ Gaberščka. Otvoritvene svečanosti kongresa so se udeležila tudi predstavništva ANPI in ANPIA.

Kongres je prvi pozdravil občinski sekretar ZKJ za Koper Gaberšček tudi v imenu drugih občin Slovenskega Primorja. V svojem govoru je predstavnik ZKJ poudaril, da se slovenski komunisti na Primorskem, kljub različnim društvenim pogojem, čutijo povezane s tržaškimi komunisti v borbi za mir in za plodno sodelovanje med vsemi narodi. Delavski razred je namreč življenjsko zainteresiran, da je ta borba dosledna. Na naši meji so bili na tem področju doseženi pomembni uspehi ter je prišlo do pomembnega sodelovanja na vsem obmejnem področju med tržaško federacijo KPI in ZKJ. Gaberšček je nato posvetil nekaj besed obravnavanju vprašanja gospodarske reforme v Jugoslaviji ter še posebej poudaril vlogo delavskega razreda in delavske samouprave pri uresničenju socialističnih stremljenj v jugoslovanski družbi, ter želel, da bi prišlo do čim tesnejšega sodelovanja na vseh področjih med tržaško pokrajino in Slovenskim Primorjem.

Z velikim zanimanjem so delegati poslušali tudi pozdrav tajnika tržaške federacije PSI Pittonija, ki je že v začetku svojega govora poudaril, da je levi center pravzaprav edina možna oblika sodelovanja med ljudskimi silami in katoličani. Polemiziral je zaradi popada uprave levega centra na pokrajini. Pripomnil je še, da v današnjih pogojih izključno načelna opozicijska politika škoduje le delavskemu razredu. Za Pittonijem je pozdravil kongres predstavnik PSIUP.

Sledilo je poročilo pokrajinskega sekretarja prof. Seme. Na tem mestu ne bomo navajali številnih vprašanj, ki jih je govornik obravnaval v svojem govoru, saj gre za znana stališča KPI glede vojne v Vietnamu, Kitajske, Kube, Sandominga in drugih področij, kjer se skušajo uveljaviti nove oblike kolonializma. Pravtako omenjamo le mimogrede njegovo analizo glede tržaškega gospodarstva (vprašanja ladjedelnice Sv. Marka, pristanišča itd.) ter še posebej ostro kritiko politike levega centra. Ta politična problematika in stališče KPI do nje je bolj ali manj znano našim bralcem. Posebno važne pa so Semove izjave glede slovenskega vprašanja na Tržaškem.

V tej zvezi je Sema dejal, da je federacija KPI razvijala stalno dejavnost v zvezi z vprašanji, ki zadevajo slovensko skupnost. «Borba, ki smo jo vodili — je dejal — in naša dejavnost za dosego čim širše enotnosti, sta prispevali k izoblikovanju stanja, ki je v določenem smislu novo za odnose v drugih strankah, ki so še do včeraj zanikale obstoj Slovencev, ali pa vsaj odbijale v celoti njihove zahteve.

Komunisti pa menijo, da imajo te spremembe le taktičen pomen. Sema je namreč dejal: «Pri tej spremembi absolutno odklonilnega stališča KD, predvsem, in levega centra, je opaziti tudi instrumentalne poteze prizadetih strank, ki skušajo vključiti slovensko skupnost v razpored vladnih sil ter se je posluževati v podrejeni funkciji za obrambo vladnih interesov.

Gotovo je namreč — je nadaljeval govornik, da, razen besednih zagotovil ni bil napravljen noben korak naprej za dejansko priznanje narodnostnih pravic Slovencev. Slovenci pa so v svoji celoti plačali to stanje z razdorom svoje enotnosti, ki v nabrežinski občini pred. stavlja resno hipoteko za ohranitev narodnostnih značilnosti omenjene občine in ki na splošni politični ravni oslablja in zavira enotno borbo za enakopravnost med Italijani in Slovenci.

Profesor Sema je nadalje dejal, da je federacija pozorno sledila nastajanju novih pojavov v družbeni strukturi, na področju šolstva, usmerjenosti mladinskih množic, procesa raznarodovanja kompaktnih slovenskih področij na Krasu ter izoblikovanju novih volilnih list (kot je Slovenska skupnost).

Profesor Sema je nato dejal, da se je ponovno pojavila potreba, da se za razgibanost na področju kulture pospeši dejavnost slovenske prosvetne organizacije (SHLP). Zato je partija poskrbela za organizacijo učinkovite delovne komisije za slovenska vprašanja, ki bo morala biti kos tem vprašanjem, izdelati predloge in pobude, ki jih bo morala predložiti tajništvu federacije. V zvezi z razvojem politične akcije stranke se je postavilo tudi vprašanje, da se krajevne organizacije zavzemajo za širjenje in urejevanje tednika «Delo». Nadalje se je sklenilo, da se ustanovi društvo prijateljev «Dela», ki bo moralo skrbeti za širjenje časopisa.

Pokrajinski sekretar je nadalje poudaril, da bodo morale partijske organizacije delovati na tem področju načrtno ter se čimbolj povezati z zainteresiranimi sloji, s starši, dijaki in šolniki. Na kraju je še omenil, da je tržaška federacija KPI razvila pomembno sodelovanje z Zvezo komunistov Jugoslavije posebno na koprskem področju. Ob tej priliki je izrecno pozdravil jugoslovansko delegacijo.

Kongres se bo nadaljeval dreví za zaprtimi vrati ter se bo zaključil pojutrišnjem zvečer.

Danes redna seja občinskega sveta

Drevi bo redna seja tržaškega občinskega sveta. Občinski odbor je sedanjim točkam dnevnega reda dodal še nekaj novih točk upravnega značaja, med katerimi je tudi predlog sklepa za razširitev ceste na Konkonel med Ul. Commerciale in državno cesto. Za ta dela bo občina porabila 9 milijonov 210.000 lir, ki jih bodo vzeli iz izkupička od prodaje jusarskih zemljišč.

➡ **Jutri zvečer ob 18.45** bo v dvorani kulturnega krožka «Rodolfo Morandi» na Trgu San Giovanni 1 Massimo Cacciardi, urednik revije «Angelus Novus» govoril o temi: «Hegel in kriza buržoazne kulture».

LETOS PRVIČ V ZGODOVINI

Promet tržaškega pristanišča bo presegel 6 milijonov ton?

Povišanje v primerjavi z lanskim rekordnim prometom bo znašalo od 12 do 14 odst., kar pa je še vedno malo v primerjavi z napredkom konkurenčnih pristanišč

Blagovni promet v tržaškem pristanišču se tudi v teh zadnjih tednih razvija razmeroma ugodno in opazovalci računajo, da bomo prvič v zgodovini tržaške luke letos manipulirali preko 6 milijonov ton blaga. Letošnji promet bo namreč za 12 in morda celo za 14 odst. višji od rekordnega prometa iz lanskega leta, ko je statistična služba evidentirala 5.342.000 ton blaga. Od leta 1957, ko je promet tržaške luke prvič presegel 5 milijonov ton pa do danes, se je obseg manipuliranega blaga povečal za 16-18 odst. To pa nikakor ne pomeni, da je Trst posebno napredoval v tem pogledu, niti ne kar se tiče primerjave z ostalimi italijanskimi lukami, v katerih se je promet v razdobju 1957-1964 povečal povprečno za 145,9 odst., niti ne kar zadeva primerjavo z ostalimi evropskimi konkurenčnimi pristanišči. V primerjavi s Hamburgom, kjer je promet v omenjenem razdobju napredoval za 47.8 odst., ali z Bremenom, kjer so zabeležili napredek 31 odst., ali z bližnjo Reko, kjer je promet narasel za 68.7 odst., pomeni napredovanje v razmerju 9.6 odst v naši luki v resnici kaj majhno stvar. V posebnem komentarju, ki ga je dal tiskovni agenciji Italia, je tržaški parlamentarec Belci v tej zvezi poudaril, da je treba požasnost tržaškega pristaniškega razvoja pripisati predvsem dejstvu, da naša luka nima pravega zaledja in da se mora boriti s konkurenčnimi lukami, ki se lahko poslužujejo posebnih olajšav in zato morejo postaviti nizke konkurenčne tarife za manipulacijo najrazličnejših vrst blaga.

Predavanja CGIL v tednu za obrambo miru v Vietnamu

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL v Trstu je v okviru tedna za mir v Vietnamu, ki ga prireja vsedržavna CGIL sklenilo, da bo 21 tm. priredilo vrsto javnih predavanj o potrebi, da se konča pokol v tej državi. S tem se bodo glasu delavcev po vsem svetu pridružili tudi glasovi italijanskih in slovenskih delavcev našega czemlja.

Predavanja bodo v *Trstu* ob 18.30 v Ul. Pondares št. 3, kjer bo govoril glavni tajnik A. Calabria. V *Miljah* bo govoril ob 19.30 v dvorani «Lo Squero» tajnik Giuseppe Burlo. V *Križu* ob 20. uri v Ljudskem domu tajnik Francesco Franco in Franc Gombač. V *Dolini* ob 20. uri v občinski hiši v Boljuncu glavni pomožni tajnik Albino Gerli in Josip Lovriha.

Tajništvo je nadalje sklenilo, da bo ob tej priliki izdalo poziv prebivalstvu z lepaki in letaki.

Odlikovanja v CRDA

Na tržaškem sedežu Združenih jadranskih ladjedelnic sta predsednik Vignuzzi in pooblaščeni upravitelj Carnevale izročila zlato medaljo z vtisnjenim pečatom mesta Trsta iz trinajstega stoletja glavnemu komercialnemu ravnatelju Fassetti, ravnatelju ladjedelnice Sv. Marka Verzegnassiju in ravnatelju Tovarne strojev Sv. Andreja Potrebinu, ki zapuščajo službo zaradi upokojitve. Ob tej priložnosti je predsednik CRDA Vignuzzi poudaril velike zasluge treh voditeljev tržaške ladjedelske industrije v njihovi dolgoletni službi pri CRDA.

Izhajanje dnevnikov za bližnje praznike

Italijanska zveza izdajateljev dnevnikov sporoča, da bodo dnevniki izhajali za prihodnje praznike takole:

sobota, 25. dec. ne izide noben list in kioski bodo zaprti;

nedelja, 26. dec. ne izide noben list in kioski bodo zaprti;

ponedeljek, 27. dec. izidejo ponedeljske izdaje listov in pa popoldanski listi;

sobota, 1. jan. ne izide noben list in kioski bodo zaprti;

nedelja, 2. jan. izidejo normalno vsi listi.

S SEJE DOLINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Upravičene pritožbe na ENEL v resoluciji občinskega sveta

Potrebna bi bila namestitev primernega števila delavcev in uradnikov bivše električne družbe SVEM - Glavna javna dela

Dolinski občinski svet je na zadnji seji soglasno sprejel resolucijo v zvezi z upravljanjem naprav in dobavo električnega toka v dolinski občini. Po podržavljenju električne energije je tudi v dolinski občini prevzela upravljanje naprav in dobavo toka državna ustanova ENEL, naprej pa je to službo izvrševalo podjetje SVEM. Novo podjetje sedaj zaposluje, zelo nizko število uslužbencev, kar povzroča v dolinski občini nevšečnosti in težave potrošnikom zaradi pomanjkljivosti pri popravljanju ali namestitvah novih naprav ter zamud pri izterjevanju računov itd. Dolinska občinska uprava je že posredovala pri oddelku ENEL za Julijsko krajino za ureditev teh nevšečnosti. Odgovor ustanove pa je bil negativen.

Zato občinski svet v svoji resoluciji ponovno potrjuje potrebo po namestitvi večjega števila uslužbencev urada ENEL v Miljah s sprejemom v službo primernega števila delavcev in uradnikov družbe SVEM, ki so že toliko let dobro opravljali svojo službo v dolinski občini in ki so bili vedno zaposleni v električni stroki. Ti uslužbenci bi morali biti avtomatično nameščeni pri ENEL, sedaj pa jim grozi odpust iz službe.

Občinski svet je sklenil, da bo poslal to resolucijo vsem krajevnim in deželnim oblastem, osrednjemu in deželnemu vodstvu ustanove ENEL in pristojnim sindikatom, da se primerno reši to vprašanje v korist delavcev in potrošnikov električnega toka v dolinski občini.

Na zadnji seji je dolinski občinski svet tudi soglasno sprejel sklep o načrtu izdatkov za naslednja javna dela za leto 1966: gradnja nove osnovne šole v Dolini za slovenske in italijanske otroke, 58 milijonov lir; gradnja otroškega vrta za slovenske in italijanske otroke v Dolini, 20 milijonov; gradnja otroškega vrtca v Boljuncu za slovenske in italijanske otroke, 20 milijonov; ureditev kanalizacije v raznih vaseh, 4 milijone; izboljševalna dela in razširitev vodovodnega omrežja, 3 milijone; namestitev javne razsvetljave od Peska do mejnega prehoda, 3 milijone; ureditev pokopališča v Mačkovljah, 4 milijone 500.000; izredno vzdrževanje občinskega športnega igrišča, 1 milijon 500.000; izredno vzdrževanje občinskih cest med raznimi vasmi, 4 milijone; asfaltiranje občinskih cest v raznih vaseh ter krajših vaških poti, 20 milijonov lir. Skupni predvideni stroški za javna dela v dolinski občini v letu 1966 znašajo 138 milijonov lir.

V okviru zadnje postavke bodo asfaltirali ceste Dolina-Brce, Boljunec - Zaboljunec, Boršt-pokopališče, notranje poti v Ricmanjih, v Mačkovljah cesto do šole in pokopališča, v Gročani pa notranje poti.

Obnavljanje «Caribbie»

V ladjedelnici Sv. Marka se nadaljuje prenavljanje motorne ladje «Vulcania», ki v svojih uradnih aktih že nosi ime «Caribbia» in ki je vpisana v palermski pomorski register s številko 656. Obnovitvena dela na ladji obstajajo v popolni reviziji motorjev, generatorja za električni tok, reševalnih in protipožarnih naprav. Ker bo «Caribbia» poleg linijskih voženj na progi Severna Evropa - Srednja Amerika, opravljala tudi turistična križarjenja, bodo na poseben način uredili tudi njene razrede in povečali število kopalnih bazenov od 2 na 4. Namestili bodo tudi nove naprave za klimatiziran zrak.

Ladja, ki ji bo poveljeval višji kapitan Salvatore Duprè, bo odplula 11. februarja iz Trsta v Benetke in od tam na križarjenje s postanki v Aleksandriji, Beiruthu, Gibraltarju, nato pa bo dosegla Severno Evropo in od tam nastopila prvo linijsko vožnjo v Srednjo Ameriko.

Obvestili županstva trgovcem in krošnjarjem

Tržaško županstvo poziva vse osebe, ki imajo stalne trgovske obrate, naj predložijo zadevna obrtna dovoljenja občinskemu uradu za trgovske licence (palača Costanzi, soba štev. 37) najkasneje do 31. maja 1966 za postavitev žiga za leto 1966. Prizadeti lahko predložijo obrtna dovoljenja osebno ali preko združenje kategorije kateri pripadajo.

Nadalje poziva županstvo vse krošnjarje, branjevke in druge, naj prinesejo na zgoraj omenjeni urad zadevno knjižico, da jim jo bodo potrdili tudi za leto 1966. Kdor ne bo prinesel knjižice v potrditev do 30. junija leta 1966 bo veljavnost knjižice zapadla in ne bo mogel več izvajati svojih trgovskih poslov.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na

REVIJO PEVSKIH ZBOROV

ki bo v nedeljo, 19. decembra ob 17. uri v Kulturnem domu

Vstopnina: 400.— lir
200.— lir dijaki

Vstopnice dobite v Tržaški knjigarni in eno uro pred začetkom pri blagajni Kulturnega doma.

Slovensko gledališče v Trstu

Jubilejna sezona 1965-66

V KULTURNEM DOMU V TRSTU

J. Robert — J. Duvivier — H. Jeanson

Marie - Octobre

igra v dveh dejanjih

Režija: BRANKO GOMBAČ
Scena: DEMETRIJ CEJ
Prevod: BRUNO HARTMAN

V naslovni vlogi nastopa članica ljubljanske Drame

Štefka Drolčeva

V sredo, 22. decembra ob 21. uri (PREMIERSKI ABONMA)
V četrtek, 23. dec. ob 21. uri (ABONMA PRVA PONOVITEV)
V soboto, 25. dec. ob 16. uri (OKOLIŠKI ABONMA)
V nedeljo, 26. dec. ob 16. uri (ABONMA NEDELJSKI POPOLDANSKI)
V torek, 28. dec. ob 20. uri (ŠTUDENTSKI ABONMA)
V sredo, 29. dec. ob 21. uri (SINDIKALNI ABONMA)
V četrtek, 30. dec. ob 21. uri (INVALIDSKI ABONMA)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

GLASBENA MATICA V TRSTU

priredi v torek, 21. t. m. ob 21. uri v mali dvorani Kulturnega doma

VEČER SLOVENSKE SOLISTIČNE GLASBE

Sodelujejo:

MITJA GREGORAČ (tenor)
MIHA GUNZEK (klarinet)
MARIJAN LIPOVŠEK (klavir)

Na programu bodo avtorji: Karel Pahor, Marij Kogoj, Zlatan Vauda, Marijan Lipovšek, Vilko Ukmar, Primož Ramovš in Uroš Krek

Prodaja vstopnic od sobote dalje od 12. do 14. ure, ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Vstopnina 500 lir, za dijake 150 lir

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» vabi vse člane na zadnji redni sestanek leta 1965, v nedeljo, 19. tm. od 10. do 12. ure. Kakor vselej bo sestanek v Ul. dei Montecchi 6. Delle se bodo vse zadnje novitete. Vabljeni tudi nečlani filatelisti.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

16. decembra 1965 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 60-letna Maria Kovac por. Romanin, 76-letni Antonio Orzan, 55-letna Veneranda Vesnaver por. Ardessi, 79-letna Agostina Passerj por. Ursini, 40-letni Giuseppe Poggi, 80-letni Giuseppe Felician, 64-letni Giovanni Fratte, 83-letna Carolina Kobol vd. Viola, 81-letna Marija Skocjan vd. Sluga, 73-letni Francesco Malusà, Nadia Pichel, stara 5 ur.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (13. 12. — 19. 12.)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Alla Madonna del Mare, Trg Piave 2;

ŠE ZAOSTRENI ODNOSI MED BONNOM IN MOSKVO

Gromikov govor je le pretveza

Bonska reakcija na sovjetsko oceno mednarodnega položaja - Izjava bonskega vladnega predstavnika, von Haseja, o «podpihovanju sovraštva proti nemškemu narodu» - Kaj se skriva za «nemško miroljubnostjo» - Ikone v diplomatski pošti - Erhardovo potovanje v Washington

BONN, decembra. — Govor sovjetskega ministra Gromika v Vrhovnem sovjetu SZ in skrajno ostri odgovor Erhardove vlade nanj smatrajo v Bonnu za znamenja nadaljnjega zaostrovanja že tako slabih odnosov med SZ in Zahodno Nemčijo. Nedavni odhod sovjetskega veleposlanika v Bonnu, Smirnova, v Moskvo in pa povratek zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi, Groepperja, v Bonn tolmačijo tu kot viden dokaz omenjenega poslabšanja.

Ko je bil podal sovjetsko oceno mednarodnega položaja, je Gromiko navedel tri poglavitne razloge povečane napetosti na svetu: vojno v Vietnamu, jedrske načrte NATO in politiko bonske vlade. Sovjetski zunanji minister je označil «programsko deklaracijo» Erhardove vlade za «koncentracijo militarizma in revanšizma», s poudarkom, da ima Zvezna republika Nemčija — ne glede na to, da je bila podpisana mirovna pogodba — še nekaj neporavnanih računov do SZ in nekaterih drugih dežel, ki jih je bila napadla hitlerjevska Nemčija.

Bonske zahteve v zvezi s spremembo meja, določenih po končani drugi svetovni vojni, smatrajo v Moskvi za pozivanje na novo vojno pustolovščino. Takšna politika je še toliko bolj nevarna, ker se povezuje z bonskimi zahtevami po jedrski oborožitvi.

Po Gromikovih besedah, bi SZ ničesar ne imela proti Zvezni republiki Nemčiji kot državi, vendar pa pričakuje, da se zahodnonemška politika spremeni. Redki pa so bili zahodnonemški časopisi, ki so zabeležili tisti del Gromikovega govora, v katerem je rečeno, da notranje razmere Zvezne republike Nemčije ne predstavljalo nobene resne zapreke za vzpostavitev normalnih odnosov med Bonnom in Moskvo, da si pa bonska vlada končno mora biti na jasnem, da je njena politika v nasprotju z interesi zahodnonemškega prebivalstva.

Na to je bonska vlada takoj reagirala z njej običajno ostrostjo. Zavračajoč Gromikove izjave, je uradni vladni predstavnik, von Hase, izjavil, da skuša sovjetski minister «podpihovati sovraštvo do nemškega naroda».

Na osnovi Gromikovih besed je Bonn uradno ugotovil, da je Moskva «razvrednotila načela miroljubne koeksistence, ki se nanje pogosto zaklinja». In potem, ko je deklarativno demantiral obstoj revanšističnega in militarističnega duha v Zvezni republiki Nemčiji, je Bonn izkoristil priložnost ter ponovil vse svoje znane teze o «zahodnonemški miroljubnosti». Obenem pa je napadel Moskvo v zvezi s povečanjem proračunskih izdatkov za obrambo.

Te znake najnovejše zaostritve bonske politike do Moskve je bilo opaziti že nekaj tednov pred «ostrim odgovorom» na Gromikove izjave. Govoreč pred krščansko-demokratsko skupino Bundestaga, je kancler Erhard že oktobra napovedal zaostritev političnega kurza njegove vlade do Vzhoda.

Sovjetski veleposlanik v Bonnu, Smirnov, je torej pred nedavnim odpotoval «na večtedenski zimski odmor v Moskvo». A tudi Bonn je, kot že rečeno, napovedal zamenjavo zahodnonemškega veleposlanika v SZ, Groepperja. Za njegovega najresnejšega naslednika pa omenjajo Gebhardta von Waltherja, sedanjega zahodnonemškega veleposlanika v Turčiji.

Sicer pa se Groepperjev povratek iz Moskve ne želi povezovati z najnovejšim stanjem sovjetsko-zahodnonemških odnosov, marveč se to pojasnjuje kot «rezultat običajne zamenjave diplomatov». Vendar obstajajo indicije o še nekaterih drugih vzrokih Groepperjeve zamenjave, in sicer v zvezi s tako imenovano «afero ikon». Sovjetski organi so namreč že letos poleti ugotovili, da se veleposlanik Groepper ukvarja z nedovoljenim nakupovanjem dragocenih ikon, ki jih je po ugodnih cenah odkupoval od nekega privatnega prekupčevalca, zatem pa z diplomatsko pošto pošiljal v Zvezno republiko Nemčijo.

Bonski vladi je ta afera postala silno neprijetna, ne glede na to, da Moskva ni zahtevala nobenih sankcij proti njenemu veleposlaniku. Od tedaj se je v bonskem zunanjem ministrstvu tudi uveljavil običaj, da Groepperja v nevezanem pogovoru sploh niso več omenjali z njegovim pravim imenom, marveč so ga enostavno imenovali «veleposlanik Ikonovič».

Poudarjanje, da se je Groepperjev naslednik že bil našel, kakor tudi, da Zvezna republika Nemčija celo «samo začasno» ne želi ostati brez svojega veleposlanika v Moskvi, tolmačijo v Bonnu tako, kot da se Erhardova vlada v sedanji zaostreni situaciji vendarle noče zaleteti predaleč. Do neke mere na enak način se skuša pojasniti tudi odsotnost veleposlanika Smirnova, češ, da je ta tudi lansko leto, ko je prišlo do zamenjave v sovjetskem vodstvu, odpotoval na zimski odmor, ki je trajal domala tri mesece.

Mnogi tuji opazovalci v Bonnu so tudi mnenja, da najnovejši zahodnonemški napadi na sovjetsko politiko niso samo krojeni za «domače zahodnonemške potrebe, marveč da v določenem smislu napovedujejo tudi «politično pripravo» za skorajšnje Erhardovo potovanje v Washington. Prihodnji ponedeljek bo Erhard v razgovoru z Johnsonom ponovno postavil zahtevo po jedrski oborožitvi Zvezne republike v okviru NATO, se pravi, da bo iznesel prav tisto zahtevo, ki je naletela na ostro nasprotovanje vsega sveta in bila predmet ostre kritike od strani Moskve.

Spričo tega je neobičajna ostrost tokratnega bonskega napada proti sovjetskim stališčem, verjetno, samo odraz na Renu pogosto uporabljenih pragmatističnih tez, po katerih cilj opravičuje sredstva.

K. KUKOLJA

Borba proti molku

O molčečih Britancih pripovedujejo šalo, da dva angleška brodolomca, ki bi se rešila na samoten otok, ne bi spregovorila besede drug z drugim, če bi ne bilo nikogar, ki bi ju seznanil... Tujci, potujejo po Veliki Britaniji, občutijo tišino v oddelkih železniških vagonov marsikdaj kot pravo moro. Proti tej nacionalni lastnosti se skuša boriti klub, ki deluje že petnajst let in šteje zdaj nekaj nad tisoč članov. Znak, ki ga nosijo, pomeni, da so pripravljeni začeti pogovor s sopotniki, ki jih ne poznajo. V klubskih pravilih je rečeno med drugim, da se pogovor lahko prekine na koncu poti, če sobesednika ne želita, da bi kramljala še kdaj.

Ni dolgo tega, ko se je končal ekumenski koncil Vatikan II. Med koncili, kolikor jih našteva zgodovina, ni bil najbolj dolgotrajen, zato pa dokaj napet in utrujajoč. Vsaj tako razodeva gornja slika, iz katere bi utegnili še razbrati, da je bil od časa do časa tudi dolgočasen.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Armando Pizzinato v «Torbandena»

Armando Pizzinato, čigar olja in ujedanke so razstavljene v galeriji Torbandena, spada v skupino pobudnikov, ki so v prvih letih po vojni skušali prenoviti italijansko slikarstvo in ga dvigniti iz zamočvirjenega uradnega novečenta, kot ga je hotel preminuli korporativni sistem. Pizzinato se je rodil v furlanskem trgu Maniago pred 55 leti, akademijo pa je dokončal v Benetkah, kjer sedaj poučuje že od 40. leta, potem ko je preživel nekaj let v Rimu in tam sledil rimski slikarski šoli Scipiona in tovarišev. Kot soustanovitelj «nove fronte umetnosti» leta '46, petdesetega pa gibanja «italijanskega realizma, se je Pizzinato vedno boril za uveljavljenje predmetno jasnega slikanja, čeprav je tudi on v tistih letih doživel kratko obdobje nekakega kubistično prekvašenega ekspresionizma. V preteklih dvajsetih letih je sodeloval na najvažnejših razstavah doma in v tujini med Združenimi državami Amerike ter Rusijo. Prejel je več važnih odlikovanj in nagrad, sodeloval v umetniškem tisku in izvršil mnogo dekoracij, mozaikov in fresk, kot n.pr. tiste v deželni palači v Parmi, z močnimi prizori iz osvobodilne borbe. Ta njegova zvestoba figurativnemu slikanju je verjetno kriva, da ni v dobi abstraktno-informalnega prevladovanja v umetnosti dosegel važnejšega priznanja, kot so mu ga prisodili. Na tržaški razstavi se nam podaja le bežen prerez Pizzinatovega ustvarjanja. Je pa zadosten, da spoznamo, kako slikar nadomestuje neoblikovno razgibanost abstraktno-informalnega izražanja z živahnimi prepleti zelenja, vej in bilk. Take slike so tu v večini. «Jablana», «Grm», «Drevo in ptice», «Izvirek», «Zairin vrt» v treh zasnovah, so le nekateri naslovi olj. Odlično izpeljana igra oblik vegetacije pronica tudi v grafikah, ki so ujedanke, obogatene z akvatinto. Je pa med njimi tudi edina zahtevnejša zasnova z več ljudmi — «Osvoboditev Benetk 1946», ki da slutiti kompozicijsko silo. Dva ožja razgleda Benetk in južna pokrajina ter tri ženske glave, vse v olju, dopolnjujejo ta pregled umetnosti Pizzinata, ki je v katalog nedavne velike razstave v Benetkah zapisal o sodobnih slikarjih, da «...govore o raziskavanju novega sveta tajn in se navdušujejo nad izmaličenimi in skoro nespoznavnimi predmeti z besedami čarovnikov. Jaz pa hočem priti do aktualne umetnosti z razumljivim jezikom realizma, kateremu ostajam zvest, ker verujem vanj». **MILKO BAMBIČ**

NEKAJ PODATKOV O MOTORIZACIJI V VZHODNI EVROPI

Le Čehi se lahko pohvalijo z avtomobilsko tradicijo

Razlika med zahodnimi in vzhodnoevropskimi državami - Praška «Škoda» v Parizu - Nesorazmerje med osebnimi in tovornimi avtomobili

Kadar koli je govora o motorizaciji, je skoraj vedno mišljen v glavnem zahodni svet, praktično ZDA in nekaj držav zahodne Evrope: Anglija, Zahodna Nemčija, Francija in Italija. V zadnjem času se med te države vrinja tudi Japonska. Vzhodnoevropske države se glede tega z zahodnim svetom ne morejo kosati. Zakaj, kako?

Odgovorov na to je več, kot je več tudi vzrokov tega. Predvsem je treba pribiti dejstvo, da je avtomobilska industrija v prej navedenih zahodnoevropskih državah ter v ZDA že stara, da ima svojo tradicijo, ki beleži desetletja naporov in uspehov, vtem ko je med vzhodnoevropskimi državami edinole Češkoslovaška tista, ki se lahko pohvali, da je imela dokaj razvito avtomobilsko industrijo že pred drugo svetovno vojno, vtem ko je Sovjetska zveza nekaj začela tudi v tej dobi, vendar pa z razmeroma pičlimi uspehi. Od tod tudi sedanje stanje v motorizaciji vzhodne Evrope, od tod razlika med vzhodno Evropo in zahodno. Tu pa bomo dodali še nekaj: vsa leta pred zadnjo vojno je Sovjetska zveza izdelovala praktično same tovornjake in bolj malo je iz njenih tedanjih tovarn prišlo osebnih avtomobilov. Zakaj to? Razlaga bi bila predolga. Dejstvo je, da se tudi danes še vedno v Sovjetski zvezi in ostalih državah vzhodne Evrope daje prednost tovornim avtomobilom pred osebnimi, odnosno, da je razmerje med tovornimi in osebnimi avtomobili v proizvodnji avtomobilske industrije vzhodnoevropskih držav povsem drugačno od razmerja, ki glede tega vlada v avtomobilski industriji zahoda.

In vendar se tudi vzhodna Evropa začenja oglašati na mednarodnem avtomobilskem trgu. Pravzaprav se na tem področju prva začenja uveljavljati Češkoslovaška. Ker je njena avtomobilska industrija starejša, je razumljivo, da so tudi njene izkušnje boljše in avtomobil «škoda 1000» je v zadnjih letih razmeroma pogost pojav na cestah nekaterih zahodnoevropskih držav, predvsem v Belgiji, kjer ima češkoslovaška tovarna «Škoda» svojo podružnico za sestavljanje avtomobilov «škoda 1000», ki jih Češkoslovaška dobavlja v kosih.

Poleg praške «Škode» je na Češkoslovaškem pomembna avtomobilska industrija tudi «Tatra» in njen tip «tatra 603» je zelo dobro vozilo, vendar s svojimi osmimi cilindri in 2500 kub. cm more izbirati svoje interesente v razmeroma ozkem krogu ljudi. Tudi pri «Škodi» kot pri «Tatri» je treba poudariti, da še vedno dajejo razmeroma velik poudarek tovornim avtomobilom in manj osebnim, le v zadnjih dveh letih se to razmerje spreminja v korist osebnih vozil. To je razvidno iz novejših podatkov: v letu 1964 je češka avtomobilska industrija izdelala nekaj nad 42.000 osebnih avtomobilov in skoraj 14.000 tovornjakov, tako da je njena letna proizvodnja znašala 55.500 vozil. Po istih podatkih izhaja, da je po češkoslovaških cestah krožilo tega leta 360.000 avtomobilov, tako da je prišel po en avtomobil na 36 prebivalcev.

Sovjetska zveza ima, po podatkih iz leta 1964, okoli pet milijonov avtomobilov. To je razmeroma malo v primerjavi z nekaterimi deželami zahodnega sveta. Še bolj pride do izraza ta razlika, če upoštevamo razmerje med tovornimi in osebnimi avtomobili. V letu 1964 je vsa sovjetska avtomobilska industrija izdelala komaj 175.000 osebnih avtomobilov in kar 422.000 tovornjakov. Sovjetska zveza ima več tovarn avtomobilov, in sicer «ZIL», «MZMA» in «ZAG» v Moskvi, «MAZ» v Minsku, «JAZ» v Jaroslavu, «GAZ» v Gorkem, «UAZ» v Uljanovskem, «Ural» in «KRAZ» v Kremenčugu, «RAZ» v Rigi, «IAZ» v Lvovu.

Sovjetska avtomobilska industrija se je letos prvič bolj otipljivo pojavila na mednarodnem avtomobilskem salonu v Parizu, kjer je njen «moskvič 408» vzbudil dokajšnje zanimanje. Je to avtomobil s kubaturo 1357 cm in zelo dobro izdelan. Poleg svojih praktičnih vrednot pa ima tudi zelo lepo obliko. Podobno kot «moskvič» vzbuja zanimanje tudi «zaporožec», ki bi ga mogli smatrati za sovjetsko utilitarno vozilo. Njegova kubatura znaša 887 cm, ima 32 KS in je na zračno hlajenje.

Rekli smo že, da je v Sovjetski zvezi motorizacija razmeroma šibka, saj pride po eno vozilo na 50 prebivalcev.

Ko smo tako na kratko prikazali stanje v Sovjetski zvezi in na Češkoslovaškem, bomo navedli še nekaj podatkov o Poljski, Vzhodni Nemčiji in Madžarski, torej o državah, kjer pred zadnjo vojno avtomobilske industrije sploh ni bilo. Sicer se zdi čudno, vendar je res, da na področju, ki ga zavzema danes Vzhodna Nemčija, pred vojno avtomobilske industrije, ki bi jo mogli jemati v poštev, malone ni bilo.

Poljska je doslej napravila velike napore, da bi razvila svojo avtomobilsko industrijo, ki bi vsaj deloma krila potrebe notranjega trga. Doslej ji je to le deloma uspelo, kajti po podatkih iz leta 1964 je po cestah Poljske krožilo 340.000 avtomobilov. Podatki o njeni letni proizvodnji pa govorijo takole: leta 1962 so na Poljskem izdelali 16.000 osebnih in 25.000 tovornih avtomobilov, naslednje leto so izdelali nekaj nad 18.000 osebnih in 30.000 tovornih, lani pa 20.500 osebnih in nekaj nad 30.000 tovornih avtomobilov. Kot vidimo, velja tudi za Poljsko to, kar smo rekli za Sovjetsko zvezo, da je razmerje med osebnimi in tovornimi avtomobili na škodo osebnih, čeprav na Poljskem ne v tolikšni meri kot v Sovjetski zvezi.

Na Poljskem je najbolj popularna «warszawa», ki jo izdelujejo v tovarni «Zis-Pobjeda» v Varšavi. Je to močnejše vozilo s kubaturo 2120 cm in 70 konjskimi silami. Poljaki pa imajo tudi svoje utilitarno vozilo «syreno» s kubaturo 744 cm. Tudi na Poljskem je avtomobil še vedno redek, saj pride po en avtomobil na 90 prebivalcev, toda poljska vlada je sklenila, da bo v bližnjih letih svojo avtomobilsko industrijo razvila tako, da bo njena proizvodnja znašala vsaj sto tisoč vozil na leto. V zvezi s tem računajo tudi na sodelovanje z italijanskim podjetjem Fiat, ki bo na Poljskem postavilo podružnico, kjer bodo v začetku le sestavljali dele, nato pa začeli z lastno proizvodnjo.

Na kratko se bomo ustavili še v Vzhodni Nemčiji, kjer pride po eno vozilo na 44 prebivalcev, kar je razmeroma malo, če upoštevamo, da pride v Zahodni Nemčiji po eno vozilo že na 7,8 prebivalca. O letni proizvodnji vzhodnonemške avtomobilske industrije podrobnejših podatkov ni. Zelo znano je vzhodnonemško vozilo «wardburg» s kubaturo 991 cm in za katerega trdijo, da ima celo vrsto dobrih lastnosti. Prav tako se je začelo uveljavljati malo vozilo «trabant» s kubaturo 600 cm, ki ima vso karoserijo iz plastike.

Preostaja nam Madžarska. Na Madžarskem osebnih avtomobilov sploh ne izdelujejo, pač pa izdelujejo tovornjake in tako imenovana industrijska vozila, ki jih tudi izvažajo. Posebno zanimiv je njihov «ikarus», ki je zelo moderno tovorno vozilo, hkrati pa izredno dobro.

Pri tem bi hoteli dodati še nekaj: v določenih krogih zahodne Evrope, ki se ukvarjajo s to panogo dejavnosti, vedo povedati, da se avtomobilska industrija vzhodnoevropskih držav namerava že v bližnji bodočnosti posvetiti intenzivnejšemu izdelovanju osebnih avtomobilov, ker da avtomobil ne sme biti več razkošje.

ZDRAVNIKOVO MNENJE

O obolenju prostate

To obolenje je vezano na žlezo, ki leži pod sečnim mehurjem in skozi katero drži začetni del sečne cevke. Tej žlezi učeno pravimo prostata (izmed slovenskih nazivov, ki jih je kar precej, a se niso udomačili, se nam zdi še najbolj primeren podmehurnica), nahaja se pa samo pri moških. Veliko ljudi sploh ne ve, da obstaja prostata. Ker je pa izredno važno, da vedo za obstoj prostate moški, je ta članek namenjem njim, prav posebno pa še tistim, ki so prekoračili petdeseto leto. Znanstveniki so mnenja, da ima vsak tretji petdesetletnik povečano prostato in zdravniki govorijo v takih primerih o hipertrofiji prostate. Vendar pa ima pri povečani prostati samo polovica prizadetih večje ali manjše težave, medtem ko ostali ničesar ne opazijo.

Normalno je prostata velika kot kostanj, pri hipertrofiji se pa začne večati. To povečanje je lahko omejeno le na del prostate ali pa se razširi po vsej žlezi. Posledica tega povečanja je pritisk prostate na sečnico, zaradi česar je otežkočeno ali pozneje celo onemogočeno puščanje seča. Vse to okvarja tudi sečni mehur, sečevode in ledvice. Utegne se zgoditi, da v poznejših stadijih bolnik umre zaradi popolnega zastoja delovanja ledvic ali zaradi kake druge komplikacije.

Ne bomo govorili, zakaj pride do takšnih bolezenskih sprememb na prostati, ker bi prekoračili okvir članka, sicer pa tudi znanstveno vzroki še niso dovolj objasnjeni. Zadostuje, če omenimo, da gre pri omenjeni hipertrofiji za neko vrsto tumorja. Ti tumorji so sicer benigni, se pravi nezločesti in nenevarni, kljub temu se pa v 15 odst. primerov spremenijo v rakasto obliko. Zanimivo je, da je hipertrofija

Važno je, da poudarimo znake, ki nas privedejo do tega, da začnemo misliti na hipertrofijo prostate. Povedali smo že, da ima znatno število moških tumor na prostati, ne da bi imeli kakršnekoli zdravstvene motnje. Tumor bo morda zdravnik slučajno otipal pri podrobnejši preiskavi ali pa postal nanj pozoren, ko bo zaradi njega prišlo do težjih okvar drugih organov.

Najbolj pogosti znaki so navadno motnje pri puščanju vode. Puščanje seča je otežkočeno, včasih celo onemogočeno. Tudi morajo prostatiki ponoči večkrat urinirati, in sicer v drugem delu noči, navadno tik pred jutrom. Torej: bolnik često urinira, vendar pa ima pri uriniranju vedno težave, navadno je tudi prvi curek izredno tanek in zakrivljen. V nekaterih primerih ima bolnik občutek, da se pri uriniranju mehur ni popolnoma izpraznil in da po uriniranju seč še vedno kaplja. So pa še tudi težji znaki in težji štadiji bolezni. Utegne se zgoditi, da je uriniranje popolnoma onemogočeno in da bolnik brez zdravniške pomoči sploh ne more več urinirati. V nekaterih primerih je seč moten in pomešan s krvjo.

Zdaj pa še nekaj besed o zdravljenju. Če se ugotovi obstoj prostate in da ta bolezensko okvarja ostale organe, bo strokovnjak po vsej verjetnosti svetoval operacijo. To je pravzaprav v takih primerih najbolj zanesljiv način zdravljenja. Razumljivo je, da bodo strokovnjaki izvršili operacijo le takrat, če to dopušča splošno zdravstveno stanje bolnika. Naglasiti moramo, da je operacija v nekaterih primerih edini način omogočanja nadaljnjega življenja. Četudi je večina takšnih pacientov, ki se morajo podvreči operaciji zelo starih, so uspehi vendar le zadovoljivi. **Dr. S. B.**

Umrl je angleški pisatelj S. Maugham

LONDON, 16. — *V svoji vili v Cap Ferratu v južni Franciji je umrl veliki angleški književnik Somerset Maugham. Bil je star 91 let. Rodil se je 25. januarja 1874 v Parizu, kajti tedaj je bil njegov oče pravni svetnik britanskega veleposlaništva v francoski prestolnici. Tudi njegov stari oče je bil pravnik in znan juridični teoretik. Somerset Maugham pa je ubral drugo pot. Sicer je v Parizu ostal le do svojega desetega leta, ko mu je oče umrl, nakar je odšel v Veliko Britanijo v srednjo šolo, nato pa v Heidelberg, kjer se je vpisal na medicinsko fakulteto. Medicinska veda pa ga ni preveč zanimala.*

Leta 1897 je objavil svoj prvi roman «Liza of Lambertha», ki temelji na njegovih izkušnjah, ko je še vršil zdravniški poklic v siromašnejših predelih Londona. Velik uspeh njegovega prvega romana ga je navedel na to, da je opustil zdravniški poklic in se lotil izključno pisateljevanja.

Kmalu nato se je lotil potovanj, ki jih je dejansko nadaljeval dolgo, dolgo dobo, tako da je obšel malone ves svet, da bi zbral čimveč podatkov in vtisov za svoje pisateljsko delo. V prvih letih mu kot pisatelju ni bilo lahko. Zgodaj je začel pisati tudi za oder, vendar njegovih odrskih del niso hoteli uprizarjati. Medtem je pisal razna

Ena od zadnjih slik S. Maughama. Fotograf ga je posnel, ko je z zanimanjem poslušal majhen trasistor, ki ga je prejel v dar za svoj enaindevetdeseti rojstni dan.

krajša dela, s čimer se je preživljal. Leta 1907 pa se mu je sreča nasmehnila. V londonskem gledališču Court je rodsko delo propadlo in v tej noči je vodstvo gledališča vzelo kot «mašilo» njegovo gledališko delo «Lady Frederick». Uspeh je bil izreden. V naslednjih treh mesecih so na štirih londonskih odrih hkrati dajali kar štiri njegova dela.

Med prvo svetovno vojno je Maugham bil mobiliziran. Služil je v britanski obveščevalni službi zaradi tega, ker je znal veliko jezikov in znal dobiti stik z vsakomer. V tem svojstvu je živel nekaj časa v Švici in nato v Rusiji.

Njegova mati je bolehala in umrla od tuberkuloze. Tudi njega se je ta bolezen lotila in zadnjo dobo prve svetovne vojne je preživel v nekem sanatoriju na Škotskem. Po končani vojni se je spet lotil potovanj po svetu, leta 1927 pa je v Cap Ferratu kupil vilo, kjer se je za stalno naselil. Tu ga je zajela tudi druga svetovna vojna, vendar je 1940. leta od tod pobegnil v ZDA, da bi se ponovno vrnil na Angleško in nato v Francijo takoj po vojni. Njegova vila v Cap Ferratu je zelo razkošna in ima nekaj bogatih umetniških vrednot, med temi tudi neko okno, ki mu ga je naslikal sam Gauguin. Sicer pa je bil Maugham izredno bogat. Pogosto je izjavil, da mu je pisateljska žilica prinesla veliko zadoščenj, še več pa bogastva.

Maugham je eden največjih angleških pisateljev naše dobe. Napisal je kakih trideset romanov, prav toliko krajših del, več knjig novel in avtobiografskih črtic. Napisal je tudi celo vrsto odrskih del. Njegovo najboljše literarno delo je verjetno avtobiografski roman «Of human bondage», ki je izšel že leta 1915. Drugi njegovi romani, ki so prav tako dosegli svetovni sloves, so «The painted veil» iz leta 1925 ter še «The gentleman in the parlour» in «The razor's Edge».

Njegova odrska dela so bila prevedena v mnoge jezike in bila uprizorjena v mnogih mestih. Prav tako so njegova literarna dela služila za osnovo za celo vrsto filmov. Kako je bil upoštevan v svetovnem merilu, kaže dejstvo, da so njegova dela izšla v najmanj 50 milijonih izvodov. K tem uspehom bi bilo treba dodati še vrsto častnih in doktorskih naslovov ter članstva v vrsti akademij.

Vse to pa ni moglo zapolniti vrzeli, ki jo je v njegovo življenje vrinilo nesoglasje v družini. Že leta 1929 se je ločil od svoje žene, s katero je imel hčerko Lizo, ki se je pozneje poročila z lordom Johnom Hopejem. Pred leti je Maugham hotel posinoviti svojega osebnega tajnika, čemur pa se je hčerka uprla. Tedaj je je Maugham hotel celo razdediniti vsega premoženja, ki ji ga je bil že zapisal. Spor se je dolgo vlekel in se končno vendarle rešil na miren način, toda vse to ni prineslo v družino pravega miru in zadovoljstva.

Tole dekle je z Antilov najprej odpotovalo v Pariz, od tu pa se je zatem preselilo v Rim, kjer snema zdaj film z De Sico. Imenuje se Black Pearl ali Črni biser, kar se ji lepo poda.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Posvetite posebno pozornost obljubam, ki ste jih bili dali v trenutku utrujenosti. Razveselil vas bo uspeh nekega družinskega člana.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Začelo se bo za vas obdobje borb, skušajte čimprej popraviti nekatere organizacijske napake. Izpolnjena bo neka vaša velika želja.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Zagotovljen vam je velik uspeh v nekem trgovinskem poslu. S svojim navdušenjem boste prepričali vse osebe, ki jih ljubite.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne ustrašite se spletk, marveč do konca vztrajajte v boju proti svojemu najhujšemu nasprotniku. Od časa do časa se spomnite tudi na nekega dragega prijatelja.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Branite svoj ugled pred vsemi, ki bi ga hoteli okrniti. Prijeten večer v krogu simpatičnih prijateljev.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Izkoristite podporo, ki vam jo lahko nudijo nekatere vplivne osebe. Neko čustvo se bo še bolj poglobilo.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Danes v svojem delu ne boste naleteli na nobeno zapreko. Skušajte se pobotati z ljubljeno osebo, preden pride do končnega razdora.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne sprejemajte nehvaležnih nalog, ki vam ne nudijo nobene perspektive. Posvetite večjo pozornost svoji notranji vzgoji.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Razumevanje vaših predstojnikov in sodelavcev vam bo danes še prav posebno potrebno. Zavedajte se, da resnica ne more biti vedno na vaši strani.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pazite se, da bi vas z lahkoto dosežen uspeh preveč ne omamil. Razne pustolovščine vam ne morejo zagotoviti sreče.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Vaši tekmeci ne bodo kos vztrajnosti, ki jo boste pokazali v boju proti njim. Odločitev, ki jo boste sprejeli v zvezi s svojim čustvenim vprašanjem, bo najboljša.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne pozabite na ponudbo, ki jo boste danes prejeli. Skušajte še bolj utrditi osnove svoje bodoče sreče.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 17. DECEMBRA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slovenski motivi; 11.35 Radio za šole; 11.55 Pevci in ansambli; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje; 17.00 Ansambel Elia Bondianija; 17.25 Radio za šole; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Opera v očeh libretistov; 19.00 Zbor «Prealpi»; 19.15 Drago Bajc: «Atmosferske bibavice»; 19.35 Glasbeni kontrasti; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Pesmi brez besed; 21.00 Koncert operne glasbe; 21.40 Orkester Raya Martina; 22.00 O kritiki marksizma v Italiji; 22.25 Variacije v jazzu; 23.00 Romance.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Orkester Casamassima; 13.35 Knjižne novosti; 13.45 «Il tamburo di panno»; 14.30 Mali atlas; 14.55 Furlanski glasbeniki.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 11.00 Popevke; 11.30 Orkester «Pocho»; 11.40 Iz turistove beležnice; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Melodije; 14.00 Popularne skladbe; 15.00 Dekliški zbor iz Budimpešte; 15.45 Dalmatinske; 16.00 Kulturni zapiski; 16.20 Operni koncert; 17.00 Današnje teme; 17.10 Prijetna glasba; 18.00 Prenos RL; 19.00 Šport; 19.30 Prenos RL; 22.35 Simf. koncert.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.45 Pesmi; 10.05 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.30 Melodije; 11.45 Godala; 13.25 Dva glasova en mikrofon; 14.55 Vreme na morjih; 15.15 Filmske in gledališke novosti; 16.00 Spored za najmlajše; 16.30 Simf. glasba; 18.00 Vatikanski koncil; 18.10 G. A. Rossi: «Il mare si rinchiuse»; 19.10 Oddaja za delavce; 20.25 Odkritje Azije; 21.00 Simf. koncert.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 9.35 Zanimivosti; 10.35 Nove pesmi; 11.05 Vesela glasba; 12.00 Zvočni trak; 14.05 Pevci; 15.00 Ital. narodne; 15.35 Album za mladino; 16.38 Orkestri; 17.35 Enciklopedija; 17.45 Srečanje v Neaplju; 18.35 Enotni razred; 18.55 Vaši izbranci; 21.00 Iz operetnega sveta; 21.40 Glasba v večeru; 22.00 Jazz.

III. program

18.30 Filmski pregled; 18.45 Pizzettijeve skladbe; 18.55 Prejeli smo; 20.30 Revija revij; 20.40 Dvořakove skladbe; 21.20 M. Schneider: «La servigne 'aux rochers'»; 22.50 Schoenbergove skladbe.

Slovenija

8.05 Operna matineja; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Domače viže; 9.35 Nova pesmica — E. Adamič: Vrana; 10.15 Pihalni trio, kvartet in kvintet; 10.35 Novost na knjižni polici; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Nimaš prednosti!; 12.05 Iz Mozartovih oper; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz narodne zakladnice; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Radijska šola: Glasbena slikanica; 14.35 Holandski pevski zbori; 15.20 Napotki za turiste; 15.30 Od vasi do vasi; 15.45 V svetu znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simfonični koncert; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Plesni orkester RTV; 18.45 Kulturne diagonale; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Operetne melodije; 20.20 Zunanjepolitični pregled; 20.30 Altistka Vera Klemenšek; 21.15 O morju in pomorščakih; 22.10 Jazz; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Iz opusa Williamsa.

Ital. televizija

8.30 Šola; 16.15 Konjske dirke; 15.45 Srednja šola; 17.30 Spored za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Simf. koncert; 19.55 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Dantejevo življenje; 22.15 TV razprave; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 Naši večeri; 22.20 TV zgodba: «Šola za vohune».

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 16.40 Zgodbe za mlade učence ruščine; 17.00 Učimo se angleščine; 17.30 TV v šoli; 18.00 Mali svet — oddaja za otroke; 18.25 Obzornik; 18.45 Medicina: Operacija sive mrene; 19.40 Črna tabla; 20.00 Dnevnik; 20.30 Obzornik; 20.40 Otok Largo — ameriški film; 22.10 Zadnja poročila.

Goriško-beneški dnevnik

NA PODLAGI SPORAZUMA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Položeni temelji za sodelovanje obmejnih industrijskih podjetij

Župan Martina je na podlagi pogovorov s predstavniki Nove Gorice seznanil industrijce iz Goriške o možnostih industrijske kooperacije Na prihodnjih sestankih bodo spregovorili izvedenci - Obisk v kmetijsko-kemijskem poskusnem zavodu

Na sedežu trgovinske zbornice v Gorici so proučili perspektive industrijskega sodelovanja s podjetji na jugoslovanskem obmejnem področju. Sestanek je bil 7. decembra ob prisotnosti predsednika zbornice ing. Rigonata s člani odbora, župana Martine, pokrajinskega predsednika dr. Chientarollija ter predstavnikov zveze industrijcev, zveze trgovcev in zveze malih industrijcev. Na sestanku je župan Martina poročal o pogovorih s predstavniki Nove Gorice glede možnosti industrijskega sodelovanja obmejnih podjetij; o katerem je bil svoj čas podpisan sporazum med obema državama. Prisotni so na splošno proučili te možnosti, ki izhajajo iz ugodne obmejne lege podjetij in pa neposrednih hitrih stikov predstavnikov industrijskih obratov ob meji. V teku pogovorov so na splošno osvetlili to vprašanje, v drugi fazi pa ga bodo obdelali s tehnične strani; pri tem se bodo poslužili strokovnjakov za posamezne industrijske sektorje, da bi se dosegle čimvečje koristi.

Odborniki so nato poslušali poročilo predsednika o rimskem obisku v zvezi s predlogom, da se na našo pokrajino razširi predlog zakona za Jug, na podlagi katerega bi imele javne uprave določene olajšave. Predsednik je nadalje poročal o dveh predavanjih, ki sta bili na sedežu zbornice o težnjah goriške trgovine in umetnostni obrti. Nadalje je poročal o sestanku predstavnikov sejmov naše dežele, ki je bil na zbornici pod vodstvom deželnega odbornika Marpillera. Na njem so določili značilnosti sejmov ter jih časovno koordinirali. Predlagali so tudi za Gorico sejemsko ustanovo, kakršne že obstajajo v Trstu, Vidmu in Pordenonu

Člani odbora trgovinske zbornice so 10. decembra obiskali poskusni kmetijsko kemijski zavod, ki deluje na univerzitetni osnovi ter predstavlja v praktičnem pogledu zelo pomemben poskusni center. Zbornica spremlja z zanimanjem njegovo delovanje ter ga finančno podpira, da bi se njegove naprave modernizirale. Člani odbora, ki sta jih vodila predsednik zavoda prof. Marsano in direktor prof. Candussio, so se zanimali za inštrumentalno opremo in za dejavnost laboratorija za ugotavljanje radioaktivnosti, kar predstavlja prvi takšen primer v državi.

V Tržiču zahtevajo reformo krajevnih financ

Občinski svet v Tržiču zaključuje jesensko zasedanje. Današnja bo druga seja v tem tednu, potem pa bodo tudi za svetovalce prišle počitnice. Na predzadnji seji so soglasno odobrili resolucijo o reformi krajevnih financ. V njej poudarjajo nujnost ukrepov, ki naj zagotovijo ravnovesje proračunov krajevnih ustanov, da bi mogle biti kos naraščajočim potrebam prebivalstva zaradi civilnega napredka in boljših družbenih razmer.

● **Uslužbenci civilne bolnišnice** iz Tržiča bodo imeli v soboto zvečer tradicionalno večerjo v neki znani gostilni v Rupi; udeležili se je bodo tudi zdravniki skupno s primarijem. Avtobus bo odpeljal iz Tržiča ob 20. uri.

SINDIKALNA KRONIKA IZ GORIŠKE

Danes in jutri stavka delavcev žganjarn v Gorici

Zahtevajo obnovo delovne pogodbe - Sindikalne vesti iz Tržiča - Nova notranja komisija v oddelku «fiocco»

Danes in jutri, 17. in 18. decembra, je dvodnevna stavka delavcev v žganjarnah. Sklep so razglasile tri sindikalne organizacije v odgovor na negativno stališče Zveze industrijcev na vsedržavnih pogajanjih 10. decembra, na katerih so delodajalci predlagali običajno podaljšanje delovne pogodbe. «dokler ne bodo nastopili boljši časi». Vest o stavki je sporočila sindikalna stroka FULPIA-CISL. Sindikati zahtevajo obnovitev delovne pogodbe na osnovi zahtev delavcev po mezdnih in drugih izboljšavah.

V oddelku «fiocco» v podgorski tekstilni tovarni so bile volitve notranje komisije. UIL je prejela 51 glasov, CGIL 97, CISL 17, nova lista CONFAIL pa 21; UIL in CONFAIL imata po enega, CGIL pa dva odbornika.

Na drugem sestanku predstavnikov FIOM-CGIL in FIM-CISL z ravnateljstvom Sem-Detroit v Tržiču so proučili vprašanje akordov. Pričakujejo sklenitev sporazuma na podlagi osnutka, ki ga je ravnateljstvo poslalo sindikatom.

Danes bodo na Intersindu v Trstu razpravljali o vprašanjih stavkarjev OET v Tržiču.

Prejšnji dan so po 8 ur stavkali načelniki oddelkov CRDA v Tržiču, ker so nezadovoljni z disciplinskimi ukrepi ravnateljstva. O zadevi je CISL objavila tiskovno sporočilo. Notranja komisija CRDA je pozvala ravnateljstvo k pogovorom; zahteva se tudi posredovanje Intersinda.

Zanimivo predavanje o slovenskih pisateljih

V okviru predavanj ob sredah v klubu «S. Gregorčič» v Gorici je v sredo zvečer govoril dr. Jože Pogačnik, ki predava o slovstvu na univerzi v Zagrebu, o zanimivi temi z naslovom «Slovenski pisatelj in sodobni svet». Prazprav to ni bilo toliko predavanje, kot globoko zajet literarni esej o sedanjih slovenskih pisateljih in pesnikih in njihovi vlogi in nalogi doma in v svetu. Omenil je tudi nekatere slovenske pisatelje iz Trsta.

Precej številno in izbrano občinstvo je z zanimanjem poslušalo izvajanja predavatelja ter mu ob zaključku postavilo tudi nekaj vprašanj, na katera je takoj in izčrpno odgovoril.

Nesreče in nezgode

Z rešilnim avtom Zelenega križa so ob 9. uri pripeljali v bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto 25-letno Mario Boro, zaposleno v podjetju SILES; obšla jo je slabost.

Varikino je včeraj popoldne zaužila 19-letna Grazia Kosmina s Trga sv. Antona 7. V civilni bolnišnici so ji izprali želodec ter jo pridržali na zdravljenju za 15 dni.

V glavo se je na delu udaril 21-letni Silvano Frandolič iz Doberdoba. Zdravnik v tržiški civilni bolnišnici mu je obvezal rano na temenu. Po prejeti pomoči je zapustil bolnišnico; okreval bo v osmih dneh.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA V GORICI

Obramba zahteva oprostitev obtožencev češ da niso izvršili ropa v Romansu

Včeraj sta govorila odvetnika Devetag in Antonini - Danes je na vrsti odv. Pascoli in odgovor državnega pravdnika

Pri včerajšnji dopoldanski razpravi pred porotnim sodiščem v Gorici proti obtožencem za rop v banki v Romansu, je predsednik dr. Rossi dal besedo branilcu odv. Devetagu, ki brani vse tri obtožence, posebno glede na Munarina in Dornija.

Devetag, ki ni poslušal obtožbe državnega pravdnika prejšnjega dne, ter je povzel njegove izjave iz časopisov, je takoj izjavil, da se mu argumentacije obtožbe ne zdijo prepričljive ter se je ponovno skliceval na spomenico, ki jo je obramba vložila že med preiskavo. Naglasil je nepravilen pravni postopek na zaslišavanjih pri karabinerjih ter prečital članke o ropu v Romansu, kot jih je objavilo časopisje dne 5. januarja, se pravi dan po ropu. S tem je hotel dokazati, da ves potek poznejše preiskave ni prinesel nobenih bistvenih novih elementov, ki ne bi bili znani že prvi dan.

Ponovno je poudaril, da so obtoženci pri prvih zaslišanjih izjavili da so krivi, zaradi lažnih obljub in pod pritiskom, da pa ta izpoved nima pomena tudi zato, ker niso našli ukradenega denarja, ki bi bil najboljši dokaz.

Kritiziral je tudi način, kako so karabinerji opravili ogled prizorišča ropa skupaj z Lo Prestijem, o čemer pa ni nobenega zapisnika in vemo to le iz izjave majorja Berlande, ki je opravil ta ogled.

Dalj časa se je branilec zadržal pri Colautu in njegovem pričevanju ter naglasil, da v njegovih izpovedih manjkajo nekateri točni in določilni podatki. Zato bi njegovega pričevanja ne smeli upoštevati. Omenil je tudi lasuljo, ki naj bi jo Munarin odnesel iz garderobe UGC in uporabil pri ropu v Romansu, pa je karabinerji v svojem zapisniku niso niti omenili. Kar se soočenja Lo Prestija in Fraiolija v Ločniku tiče je poudaril, da je bila že prej v časopisju objavljena slika Fraiolija in ga je Lo Presti prav lahko poznal zaradi te slike. Odv. Devetag je svoj zagovor, ki je trajal skoraj poldrugo uro, končal s predlogom, naj vse tri obtožence oprostijo, ker da niso storili dejanja, za katero so obtoženi, ali pa vsaj zaradi pomanjkanja dokazov.

Okrog 12. ure je začel govoriti drugi branilec, odv. Antonini iz Trsta, ki zagovarja predvsem Lo Prestija. V uvodu je poudaril, da se strinja z izvajanji svojega predgovornika in dejal, da v tem procesu ni pravih dokazov ter da sloni obtožba bolj na domnevah in sumničenjih.

Nato se je govornik dalj časa zadržal pri opisu osebnosti Colauta, ki ga je prikazal kot človeka, ki mu ne bi smeli verjeti, ker je zašel večkrat v protislovje. Prečital je njegove izjave iz zapisnikov ter skušal ugotoviti razne netočnosti in neskladnosti v njih.

Pri popoldanski razpravi, ki se je zaključila sinoči ob 19.30, je odv. Antonini nadaljeval s svojim govorom, kateri je v celoti trajal skoraj pet ur. Očital je med drugim nepravilnost sodne procedure ob aretaciji obtožencev z zaslišavanjem pri karabinerjih namesto pred sodnikom, citiral nasprotujoče si izjave obeh uradnikov v Romansu o zunanjosti roparjev, omenil odtise prstov na blagajni, ki da niso od današnjih obtožencev itd. Precej na dolgo se je ustavil pri pričah, ki jih je obramba naknadno predložila, a je sodni dvor zavrnil njihovo zaslišanje, ker da ne bi povedali ničesar bistvenega. Predsednik je s tem v zvezi pripomnil, da so zaslišali kar 18 prič obrambe in da so si bile njihove izjave nasprotujoče ali nejasne.

Tudi Antonini je zaključil svoj zagovor z zahtevo za oprostitev vseh treh obtožencev. Danes dopoldne ob 10. uri pa bo govoril tretji branilec odv. Pascoli. Popoldne je predviden odgovor državnega pravdnika.

● **V družinskem pretepu** je prejšnji večer postal žrtev 45-letni Antonio Visintin iz Ul. Terenziana 61 v Tržiču. Dejansko so se ga lotili sin, žena in tašča: tako je povedal dežurnemu agentu v civilni bolnišnici. Pobit je po glavi ter ima zlomljenih več reber. Na zdravljenju so ga pridržali s prognozo okrevanja v 25 dneh.

VČERAJ ZJUTRAJ V UL. AQUILEIA

Mesar se je obstrelil s pištolo za zakol prašiča

Naboj mu je prestrelil roko - Vse kaže, da je nesrečo povzročila žival s sunkom glave

Namesto, da bi s pištolo, ki jo imajo mesarji za klanje, ustrelil prašiča, je orožje naperil proti sebi in se obstrelil. Nesreča se je včeraj zjutraj pripetila mesarju 44-letnemu Orlandu Dileni iz Moše, prestrelil si je roko in se bo zdravil 15 dni.

Bruno Marega iz Ul. Aquileia v Gorici se je včeraj zjutraj ob 8. uri namenil zaklati prašiča. Poklical je mesarja Dileno, s katerim sta žival postavila na mizo. Vtem, ko je mesar živali nastavil cev, je z glavo udarila po pištoli, ki se je zasukala proti mesarjavi roki in se sprožila. Naboj mu je prestrelil podlaktnico in tako močno zlomil kost, da je izstopila. Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju.

Kino

Gorica

CORSO. 17.15: «I morituri», Marlon Brando in J. Brynner; črnobeli ameriški film.

VERDI. 17.00: «Perchè uccidi ancora», A. Steffen in E. Stewart; ameriški barvni kinemaspokski film, mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

MODERNISSIMO. 16.00: «Chiamata Scotland Yard — 0075», H. Hielsen in C. Hariklia. Črnobeli angleški film; mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Il ponte dei sospiri», B. Malfey in G. M. Canale. Italijanski film v barvah.

CENTRALE. 17.00: «L'uomo che viene dal canyon», R. Wood in L. Nausek. Barvni kinemaskopski film. Ital.-španske koprodukcije.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna «AL CORSO», Korzo Italia št. 89, tel. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 7,6 stopinje ob 14.20, najnižjo minus 0,2 stopinje v sredo zvečer ob 22.45; povprečne dnevne vlage je bilo 90 odst.

Piero Caleffi: **LAHKO JE REČI LAKOTA...**

20.

NEVAREN SPREHOD V TOVARNO SAN GIORGIO

Z obkladki mrzle vode je mojim celičnim tovarišem uspelo, da so mi malce uplahnile otekline na obraz in na glavi, ter z masažami bolečine v hrbtu in križu.

Po dveh dneh počitka sem se počutil nekoliko bolje. Bolničar Larosa mi je prinesel malo grozdja, kar je bila edina hrana, ki sem jo zaužil te dni. Pičli obrok kruha je bil še precej dober, toda mineštra iz najslabše vrste riža, ki se je lepil v sluzaste kosme, in iz korenja, ki je plavalo na vrhu te plehke tekočine, je bila naravnost ostudna.

Neko jutro v tistih prvih dneh septembra so me odvedli k brivcu, ki me je obril. Dovolili so mi tudi, da sem se bolj skrbno umil v prostoru z umivalnimi školjkami, izročili so mi vezalke čevljev, pas, kravato ter mi rekli, naj se pripravim za odhod. Medtem ko sem čakal v veži prvega nadstropja, se je razbesnelo nad mestom in pristaniščem silovito bombardiranje. Zaprli so me v neko celico, čisto po naključju, ker jetnikov iz Četrte sekcije niso nikoli pošiljali v zaklonišča.

Ko se je pomirilo, so me spremili na dvorišče, kjer sta me čakala v «balilli» Schneider in Conter. Schneider mi je rekel, da pojdemo v tovarno San Giorgio v Sestri, da bom «prepoznal» tistega Solarija, ki sem ga jaz opisal.

Peljali so me skozi mesto. Na Trgu Ferrari je bomba, ki je padla tik pred vhod v zaklonišče, pobila mnogo ljudi. V zraku je plaval običajni prah, ki je sledil vsakemu rušenju. Ljudje v uniformah in v civilnih oblekah so hiteli z odstranjevanjem ruševin, da bi spravili iz njih revna, negibna telesa.

Conter je bil spredaj v civilni obleki skupno s šoferjem. Schneider pa je sedel ob meni na zadnjem sedežu in je začel z menoj miren razgovor, kakor da bi kramljal s prijateljem.

«Vidite, kaj delajo vaši angleški prijatelji? Vi, Italijani ste zgrešili, da ste nas zapustili. Mi bomo zmagali; sedaj imamo tajno orožje V 1 in V 2, in kaj pride šele potem! Po vojni vas bodo sovražili vsi, Nemci in Angleži, ki se bodo nato sporazumeli in prisilili Rusijo, da menja režim, ter Ameriko, da ostane doma. Povejte mi po pravici, ali je res, da so vam obljubili ministrski stolček, ko se neha vojna?»

Nasmehnil sem se. Ali ta človek resno misli?

«Morda ste, stotnik, vi Nemci zagrešili najhujšo napako, ko ste nam hoteli vsiliti fašizem, potem ko smo se ga znebili,» sem odgovoril. «Tudi če bi imel Mussolini najboljše namene, vidijo Italijani v njem lahko le kvizlinga. In s terorjem ne boste nič dosegli od Italijanov. Ljudstvo je našlo sedaj v sebi moč, da se je uprlo proti zatiranju in pri tem ne gre za kako politično strujo, marveč za vse ljudstvo.»

«Vi ste komunist?»

«Ne, pripadam Akcijski stranki.»

«Torej badoljevec.»

«Badoglio je predsednik vlade. Mi smo politična stranka ena izmed italijanskih strank. Torej nekaj povsem drugega.»

Schneider mi je ponudil cigareto in mi jo prižgal. Z naslado sem vdihnil dim ter septembrski zrak, ki je migetal od sončnih žarkov in vonjal po slanem. Pripri sem oči, omamljen od bleščave, ki je prihajala od morja.

«Vi Italijani ste šušmarji... Torej vi ste upali, da postanete minister, če vas ne bi bili aretirali?» je vztrajal Schneider.

«Stotnik, vi se šalite. Kdo pa vam je lahko dejal takšno neumnost. Jaz sem čisto preprost človek. Skušal sem koristiti svoji domovini in svojemu ljudstvu s svojimi malimi sposobnostmi, kakor številni drugi, vsi.»

«Toda vi ste se postavili na napačno stran.»

«Kdo ve? Niti vi niti jaz ne moreva biti danes nepristranska. V borbi, kakršna je ta, izberejo zmagovito stran samo prebrisanci. In zviteži niso vedno najbolj zviti.»

«Prebral sem tisti vaš spis o srednjih slojih. V njem so tudi pravilne stvari. Toda zakaj smo vam mi, Nemci, tako v želodcu?»

«Oprostite, in zakaj pa smo vam mi Italijani tako v želodcu?»

«Ker ste nas izdali.»

«Ne, stotnik. Mi antifašisti, ki smo danes v večini, vas nismo izdali, ker smo bili vaši sovražniki že prej. Bili smo nasprotni zavezništvu z vami in vojni na vaši strani. Mussolini vas je izdal in je izdal Italijane.»

Schneider me je pogledal trenutek, nato je zamrmral: «To ni zgrešeno. Na vsak način nismo imeli mi nobene izbire. Ustvariti moramo nov red.»

Prispeli smo v tovarno San Giorgio ter stopili na hodnik uradov za osebje. Conterja in mene so pozvali, naj počakava v mali sprejemnici. Conter je imel obvezano roko: «Vidite?» je rekel. «To sem dolžan prav vam. Zvinil sem si prst.»

«Žal mi je,» sem odgovoril sarkastično. «Ali vas boli?»

«Ne šalite se. Vi mislite, da me to morda zabava? Niste me hoteli poslušati in ste videli, kako se je končalo. Ni se mogoče upirati tem ljudem.»

Nisem mu odgovoril. «Bolje Nemec,» sem si mislil in skušal sem uganiti, koliko časa bo še trajala ta vrsta zaslišavanj: ali jim je pomenila nenadna vedrina teh dveh biričev kraj in s tem tudi odločitev moje usode, ali pa je bila le uvod v nova nasilja.

«Kdaj me boste ubili?» sem v lahkotnem tonu vprašal Conterja.

«To je odvisno od marsičesa,» mi je odgovoril policaj.

«Stvari so se slabo zaobrnile za vas. Morda bomo danes pripravili zapisnik. Mi fašisti ne moremo storiti ničesar več.»

«In prej?...» sem vprašal.

Conter ni odgovoril. Pokadil je polovico cigarete in mi ponudil ostanek.

Prišli so naju poklicat in so naju spremljali v neki urad. Schneider je stal tam; za pisalno mizo je sedel neki stari gospod, funkcionar, ki je vstal in se lahno priklonil. Dvignil je slušalko, počakal trenutek, nato pa rekel: «Inženir, ali lahko pridete k meni?»

Malo zatem je vstopil mlad mož, star kakih trideset let, resen in izbrane zunanjosti. Najbrž so ga že obvestili, kaj so pričakovali od njega. Schneider ga je vprašal: «Ali ste oboroženi?» in na njegov pritrdilni namig je pokazal name in nadaljeval: «Ta človek je nevaren. Spremljajte ga v knjigovodske urade, vi že veste zakaj. Če bo skušal zbežati, počite ga v glavo.»

Inženir je pritrdil, nato me je pozval s kretnjo, naj grem pred njim. Zatem mi je stopil ob stran in skupaj sva se napotila skozi ogromne dvorane tovarne. Delavci so dvigali glave, ker so postali radovedni ob nenavadnem obisku. Moral sem se jim zdeti zelo čuden s tisto umazano obleko in z obrazom, polnim podplutb, ki niso bile prav nič v skladu z mojim malce profesorskim videzom. Morda me je kdo spoznal in razumel.

Blazna misel mi je tedaj prešinila možgane. Med delavci bi lahko naletel na zaščito.

«Inženir, jaz sem politični jetnik,» sem naglo zašepetal. «Pustite me zbežati.»

(Nadaljevanje sledi)

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

MEDNARODNI NOGOMET

Inter v četrtfinalu turnirja za pokal evropskih prvakov

V povratni tekmi so Milančani premagali z 2:0 (0:0) Dinamo (Bukarešta)

INTER — Sarti, Burgnich, Facchetti; Bedin, Guarneri, Picchi, Jair, Mazzola, Domenghini, Suarez, Peirò.

DINAMO — Dactu, Popa, Nunweiller III; Ivan, Gergeli, Nunweiller IV; Pircalab, Fratila, Ene, Stefan, Haidu.

MILAN, 16. — Inter je danes v povratni tekmi osmine finala za pokal evropskih prvakov premagal enajstorico Dinama iz Bukarešte in se tako uvrstil v četrtfinale, kjer bo moral nastopiti proti Ferencvarosu iz Budimpešte.

Milančani so že v prvem polčasu ostro napadali, vendar niso znali izrabiti priložnosti, ki niso manjkale. Vratar Romunov se je večkrat izkazal z odličnimi posegi in prav njemu se je treba zahvaliti, da se je prvi polčas zaključil brez gola. Zanimivo je, da so igralci gostujočega moštva le redkokdaj zapustili polovico igrišča in da Sartija niso niti enkrat resno ogrožali.

Inter je prišel do prvega gola šele v 23' drugega polčasa, ko je sodnik prisodil enajstmetrovko, ki jo je Mazzola realiziral. Tik pred koncem in sicer v 44' je Facchetti še enkrat pretresel mrežo romunskih prvakov in tako pripomogel, da se je Inter uvrstil v nadaljnji del turnirja. Kotov je bilo 12:2 za Inter.

* * *

ZUERICH, 16. — Danes so izžrebali pare četrtfinala turnirjev za pokal evropskih prvakov in za pokal pokalnih prvakov. Žreb je dal naslednje rezultate:

POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Manchester United (Angl.) - Benfica Lizbona (Portugal.)

Sparta Praga (ČSSR) - Partizan Beograd (Jug.)

Anderlecht (Belg.) - Real Madrid (Španija)

Inter Milan (It.) - Ferencvaros Budimpešta (Madž.)

POKAL POKALNIH PRVAKOV

West Ham United (Angl.) - Aufbay Magdeburg (V. Nem.)

Honved Budimpešta (Madž.) - Liverpool (Angl.)

Celtic Glasgow (Angl.) - Dinamo Kijev (SZ)

Atletico Madrid (Šp.) - Borussia Dortmund (Z. Nemčija)

Vse tekme četrtfinala (tudi morebitne tretje) bodo morali odigrati do 16. marca. Polfinale pa do 21. aprila, finale za pokal pokalnih prvakov bo 4. maja, finale za pokal evropskih prvakov pa 11. istega meseca.

NAMIZNI TENIS

Žensko mladinsko ekipno prvenstvo, ki bi moralo biti sinoči na stadionu «Prvi maj», je odpadlo.

ZA POKAL EVROPSKIH KOŠARKARSKIH PRVAKOV

Simmenthal 87 Hapoel 53

MILAN, 16. — Domači Simmenthal je danes premagal v povratni tekmi osmine finala turnirja za pokal evropskih košarkarskih prvakov izraelski Hapoel iz Tel Aviva 87:53 (53:21).

Ker je italijanski prvak odpravil tudi v prvi tekmi v Tel Avivu izraelske tekmece z rezultatom 80:65, se je uvrstil v finalni del tekmovanja, ki bo potekal ločeno v dveh skupinah. Zmagovalca skupin, ki bosta sestavljene iz štirih ekip, se bosta spoprijela v finalu za pokal.

* * *

VICENZA, 16. — V povratni tekmi osmine finala za ženski pokal evropskih prvakov v košarki, je Portorico premagal španske prvakinje CREEF iz Madrida 71:43 (39:16).

SMUČANJE

KRITERIUM PRVEGA SNEGA

V slalomu presenetljiva zmaga Belgijke de Blicky

Francoski sestri Goitschel sta padli in sta bili diskvalificirani

VAL D'ISERE, 16. — Belgijka Patricia Du Roy de Blicky je danes presenetljivo zmagala v ženskem slalomu Kriteriuma prvega snega. Za Belgijko sta se uvrstili Norvežanka Dikke Eger in Angležinja Gina Hatoren.

Francoska olimpijka Marielle Goitschel, ki je bila v prvi manche s časom 39"84 najboljša, je v drugem teku padla in je bila kot njena sestra Christine diskvalificirana. Francija se je morala tako zadovoljiti le s četrtim mestom Annie Famose in petim Christine Terraillonove.

Italijanka Gloriana Cipolla se je uvrstila na sedmo mesto pred tremi, do danes skoraj neznanimi Francozinjami.

Vrstni red na cilju današnjega slaloma je naslednji:

1. PATRICIA DU ROY DE BLICKI (Belg.) (42"64 in 42"51) 85"15
2. Dikke Eger (Norv.) (41"63 in 43"61) 85"24
3. Gina Hatoren (VB) 41"43 in 43"05) 85"48
4. Annie Famose (Fr.) (41"51 in 44"19) 85"70
5. Christine Terraillon (Fr.) 86"39
6. Bochatay 86"93
7. Glorianda Cipolla (It.) 86"96
8. Bernard (Fr.) 89"48
9. Jeangeorges (Fr.) 90"80
10. Attanazio (Fr.) 91"20 itd.

* * *

DUNAJ, 16. — Precej zmede vlada v vrstah avstrijskih smučarjev: davčni organi Tirola in Vosalberga so se namreč začeli zanimati za «finančne posle» nekaterih članov «belega wunderteama». Ti smučarji so si zgradili hiše in manjše hotele s pomočjo posojil, ki jim jih je pod izredno milimi pogoji dala neka tovarna smuči. Smučarji so namreč z rabo določenih smuči delali tovarni izredno reklamo. Prav zaradi tega so davčni organi začeli s preiskavo, da ugotovijo kaj je na stvari. «Ta davčni poseg» piše dunajski dnevnik Neues Oesterreich, «bo lahko imel hude posledice. Če bi jim ugotovili da niso plačali davka na dohodek, bi smučarji izgubili kvalifikacijo amaterjev.» Vse kaže, da so finančni organi v prejšnjih mesecih ugotavljali tudi dohodke avstrijskih smučarjev med lansko zimsko olimpiado.

HOKEJ NA LEDU

CELOVEC, 16. — V tekmi za Alpski pokal je KAC iz Celovca premagal Cortino Rex 3:1 (1:0, 1:1, 1:0).

* * *

BOCEN, 16. — Ekipa EV Inssbruck je premagala Hockey Club Bolzano 5:2 (2:2, 2:0, 1:0).

VATERPOLO

RIM, 16. — V nedeljo 19. t. m. se bo začel turnir v vaterpolu za evropski pokal Državne prvake posameznih držav so razdelili v štiri skupine in sicer:

A — Jugoslavija, Grčija, Francija, Španija, Avstrija, Portugalska, Malta in Albanija.

B — Italija, Z. Nemčija, Holandska, Belgija, Anglija, Švica, Danska, Luksemburg.

C — SZ, Švedska, Norveška, Finska, Islandija, Irska, V. Nemčija.

D — Madžarska, Romunija, Bolgarija, Poljska, ČSSR in Turčija.

Prvi dve ekipi v vsaki skpini se bosta uvrstili v drugo kolo (29. in 30. januarja). Prvi dve druge izločilne skupine pa bosta nastopili v finalnih tekmah, ki bodo 6., 13., 20. in 27. februarja.

MEMORIAL MIRKO FULEJ STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO

Zaključilo se je tekmovanje v streljanju z zračno puško za Memorial M. Filej. Udeležilo se ga je 28 strelcev, ki so se takole uvrstili: 1. Štefan Vogrič, Števerjan, 25 od skupnih 36 možnih točk; 1. Marjan Mužina, Števerjan, 25; 3. Jožko Maraž, Števerjan, 24, 3. Marjan Kranner, Skauti Gorica 24; 5. Ivan Gravner, Števerjan, 22; sledijo na 6. mestu Jože Škorjanc in Ivan Koren iz Števerjana, Dušan Bensa iz Pevme in Marko Brajnik iz Štandreža.

Vrstni red moštev: 1. Števerjan I. (71 točk); 2. Skauti Gorica (63 točk); 3. Števerjan H. (62).

Pričelo se je tekmovanje v namiznem tenisu: dosedaj so odigrali tekme v skupini A: Alojzijevišče - Dijaški dom B, 3:1; Dijaški dom B - Štandrež, 3:0; Alojzijevišče - Štandrež, 3:0 Skupina B: Dijaški dom A - Skauti Gorica, 3:0; Grmada - Skauti Gorica, 3:0; Dijaški dom A - Grmada, 3:1. V finale sta se plasirali ekipi Alojzijevišča in A ekipa Dijaškega doma.

KOŠARKA — MOŠKA B LIGA

Za Goriziano goriški derbi s peterko Safoga

Velik praznik košarke ob priliki goriškega derbija med Goriziano in Safogom. Ekipi sta složno vodili v lestvici in sta imeli vse adute, da nudita bleščečo igro. To je privabilo toliko gledalcev, da je bila dvorana nabito polna, kar je še posebno veselo pozdravil blagajnik Safoga.

Uvodne poteze so sledile tradiciji, ki predvideva borbeno in napeto igro. Safog, do tedaj nepremagan, je pričel z večjim elanom ter zaključil prvi polčas s petimi točkami naskoka.

Goriziani je že grozil drugi letošnji neuspeh. V ozračju derbija pa se lahko zgodi vse, ter v nekaj minutah igra lahko popolnoma spremeni svoje lice. In tako je bilo tudi to pot. Ko se je Zorzijevi peterki posmehnila še sreča, je bilo konec upov in nad Gubanovih atletov. Safog, ki je sam že bil prav blizu zmage, je tako utrpel visok poraz, ki pa številčno ne odgovarja realnemu razmerju moči in prikazani igri. Goriziana je tako končno le ostala sama na prvem mestu, kot so ji vsi prerokovali.

Tretji velikan B lige se je povsem nepričakovano spotaknil v Anconi. Bilo je predvidevati gladko zmago Brindisija proti Stamuri, vendar so se domačini res zagrizli v igro ter pokazali zobe svojim nasprotnicam, ki so morali, čeprav tesno, a vseeno poraženi z igrišča.

Za vodečo trojico srečamo na lestvici drugo skupino treh ekip, ki jo sestavljajo Becchi, Triestina in videmski Snaidero.

Tržaški atleti so igrali v Forliju prav proti Becchiju in so doživeli visok deloma nepričakovan poraz.

V dvoboju pepelk prvenstva je Recoaro le premagal po težkem in zenačenem boju Robur iz Ravenne ter se tako dokopal do svojih prvih točk in izbrisal še poslednjo ničlo na stolpcih lestvice.

Ravenna pa ni bila sposobna ponoviti igre pretekle nedelje, igre, s katero je prisilila na poraz Goriziano ter tako preskrbela za največje dosedanje presenečenje.

I. PATRIZIO

ATLETIKA

MOSKVA, 16. — Svetovnemu rekorderju v skoku v višino Valeriju Brumelu, ki si je pri prometni nesreči hudo poškodoval nogo, so zdravniki moskovske bolnišnice, kjer se že več mesecev zdravi, presadili z operacijo v višino gležnja kožo, ki so mu jo vzeli na stegnu. Ob koncu kirurškega posega je prof. Kučerenko izjavil, da je operacija uspela in da bo lahko Brumel čez teden odšel domov, kjer bo preživel novoletne praznike. 2. januarja pa se bo moral vrniti v bolnišnico, kjer bo nadaljeval z zdravljenjem.

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA Št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50 — din, mesečno 1.000 — in letno 10.000 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ ADIT DZS Ljubljana Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir. — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst